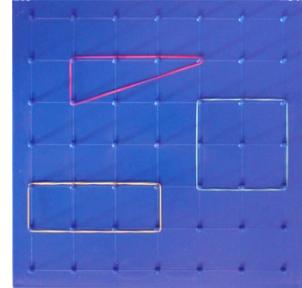

GEOPOLOČA

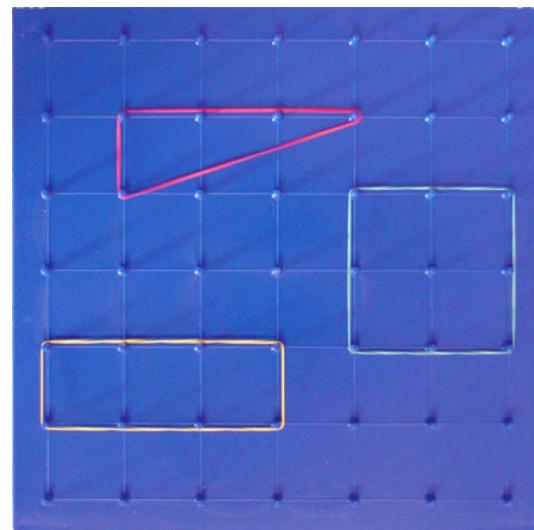
TANJA SOUCIE, IVANA KATALENAC, RENATA SVEDREC

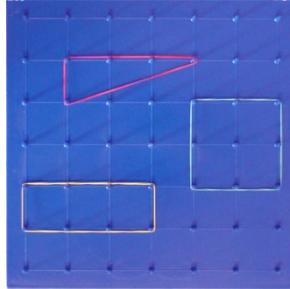
RENA

Što je *geoploča*?

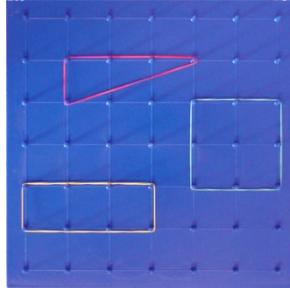

Geoploča je (drvena ili plastična) ploča s čavlićima koji su raspoređeni u kvadratnu mrežu oko kojih je moguće rastezati elastične (gumene) vrpce.

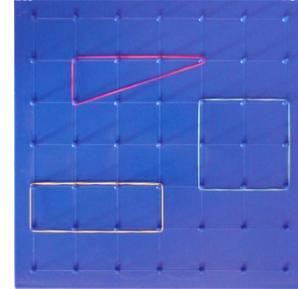

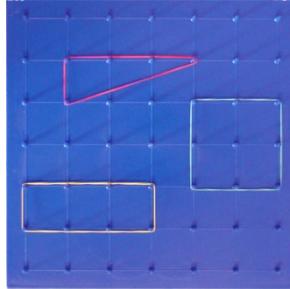
Geoploču je 1952. godine osmislio egipatski matematičar **Caleb Gattegno** (1911. – 1988.), a on je izradio i prve nastavne materijale za primjenu geoploče u nastavi geometrije.

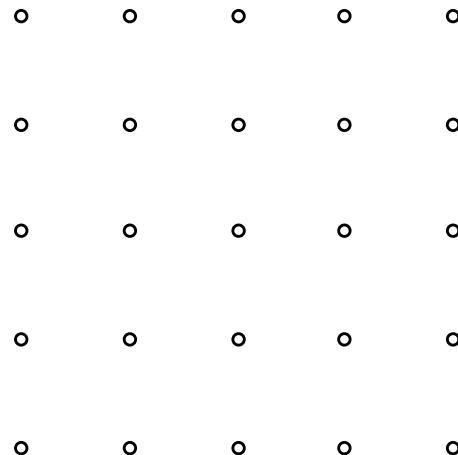
U Europi (i ostatku svijeta) moguće je nabaviti gotove geoploče različitih boja i veličina. Posebno su prikladne prozirne ploče koje je – za potrebe analiziranja problema i/ili diskusije rješenja – moguće staviti na grafoskop.

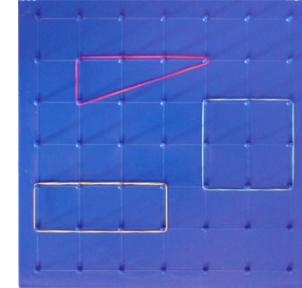

Geoploču je moguće napraviti i u „kućnoj radinosti“ – od drva ili deblje plutene ploče s 25 čavlića raspoređenih u kvadratnu mrežu (5×5), na jednakim razmacima (udaljenostima), primjerice 1 cm.

Umjesto rada na konkretnoj (originalnoj ili priručnoj) geoploči, moguće je koristiti i samo *točkasti papir*.

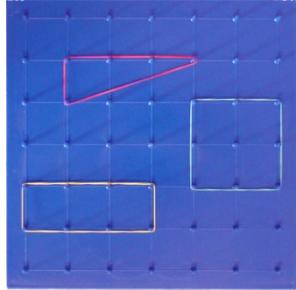
Ukoliko je dostupno, učenici u razredu ili kod kuće mogu koristiti i elektronske aplikacije koje su (besplatno) dostupne na različitim internetskim adresama (kao što su npr.

<http://nrich.maths.org/5648>,

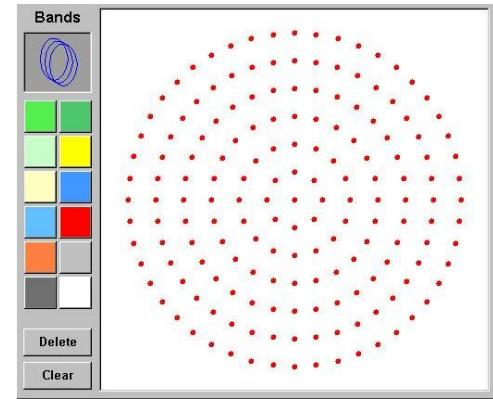
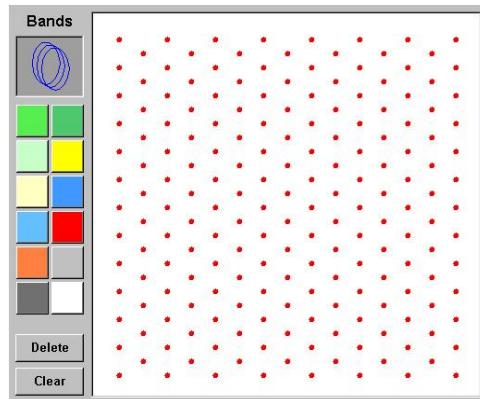
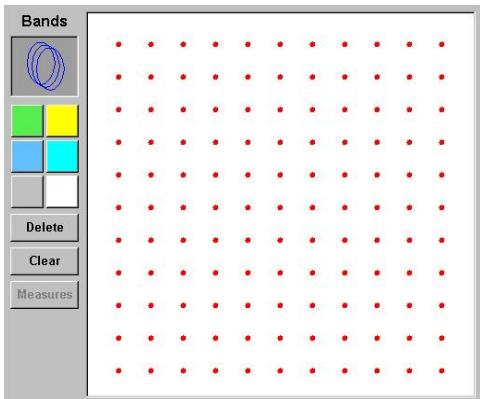
<http://mste.illinois.edu/users/pavel/java/geoboard/>,

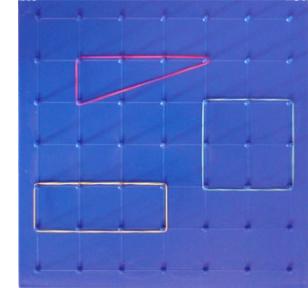
http://nlvm.usu.edu/en/nav/frames_asid_172_g_2_t_3.html

<http://www.mathplayground.com/geoboard.html>)

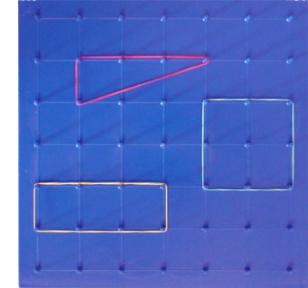
Osim klasičnih *geoploča* koriste se još tzv. *izometričke geoploče* (čavlići raspoređeni u mrežu rombova sa šiljastim kutom veličine 60° , i *kružne geoploče*.

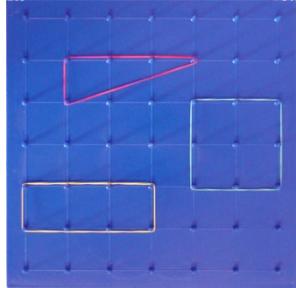

Zašto koristiti *geoploču*?

Kao nastavno pomagalo geoploča je vrlo primjenjiva u osnovnoškolskoj nastavi matematike kao pomoć pri istraživanju koncepata kao što su opseg, površina, svojstva geometrijskih likova, preslikavanja ravnine, pojam razlomka i postotka te crtanje likova u koordinatnom sustavu.

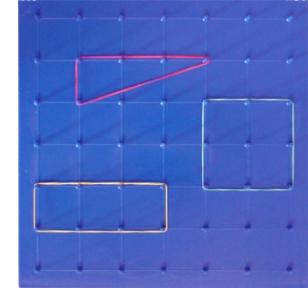

Geoploča učenicima omogućava vizualizaciju te im daje mogućnost da „rade“ geometriju. Pruža im mogućnost da samostalno otkrivaju matematiku te razmjenjuju matematičke ideje čime razvijaju svoje komunikacijske vještine i matematički rječnik.

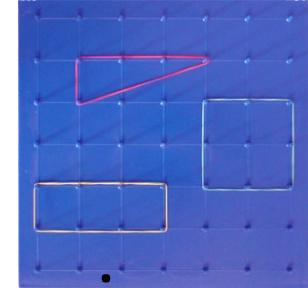

Korištenje geoploče učenicima omogućuje postavljanje i rješavanje matematičkih problema, potiče ih na istraživanje, sustavnost, kreativnost i ustrajnost u radu, tako da oni postaju aktivni sudionici u procesu učenja.

Nadalje, *Nacionalni okvirni kurikulum za*

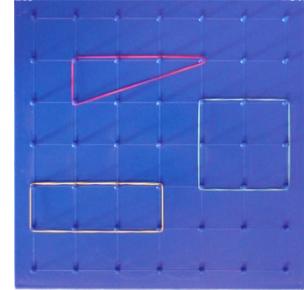
*matematičko područje od učenika očekuje da će,
između ostalog, moći stvarati i istraživati
pretpostavke o matematičkim objektima,
pravilnostima i odnosima; skicirati jednostavne
ravninske oblike te ih nacrtati i konstruirati pomoću
geometrijskog pribora (i jednostavnoga računalnoga
programa za crtanje);*

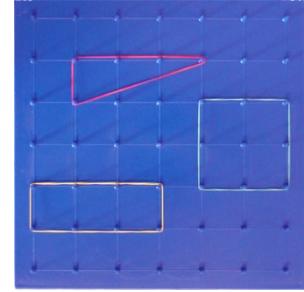
prepoznati sukladne i slične trokute; približno i točno odrediti udaljenost dviju točaka i površinu likova brojanjem jediničnih dužina i jediničnih kvadrata; prepoznati, imenovati, izgraditi i klasificirati ravninske (i prostorne) geometrijske oblike te istražiti, uočiti i (precizno) opisati njihova geometrijska svojstva... [3]

Korištenje geoploče u nastavi matematike pridonijet će ostvarivanju postavljenih ciljeva.

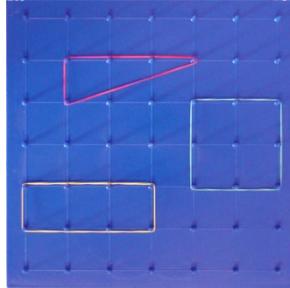
Potrebni materijali

Za rad u paru poželjno je svakom paru učenika osigurati *geoploču*, dovoljan broj elastičnih gumenih vrpci (različitih boja i duljina), a svaki će učenik trebati dovoljno *točkastog papira*, ravnalo ili trokut te olovku i gumicu za brisanje.

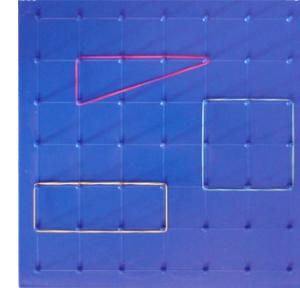

Kad upoznajemo učenike s novim nastavnim pomagalom, svakako im trebamo dati vremena da se s njim upoznaju. Nakon što učencima postavimo pitanja kao što su *Kojeg je oblika geoploča?*, *Koliko se čavlića nalazi u svakom retku, a koliko u svakom stupcu?* te *Koliko se ukupno čavlića nalazi na geoploči?* možemo im zadati neke od sljedećih tipova zadataka.

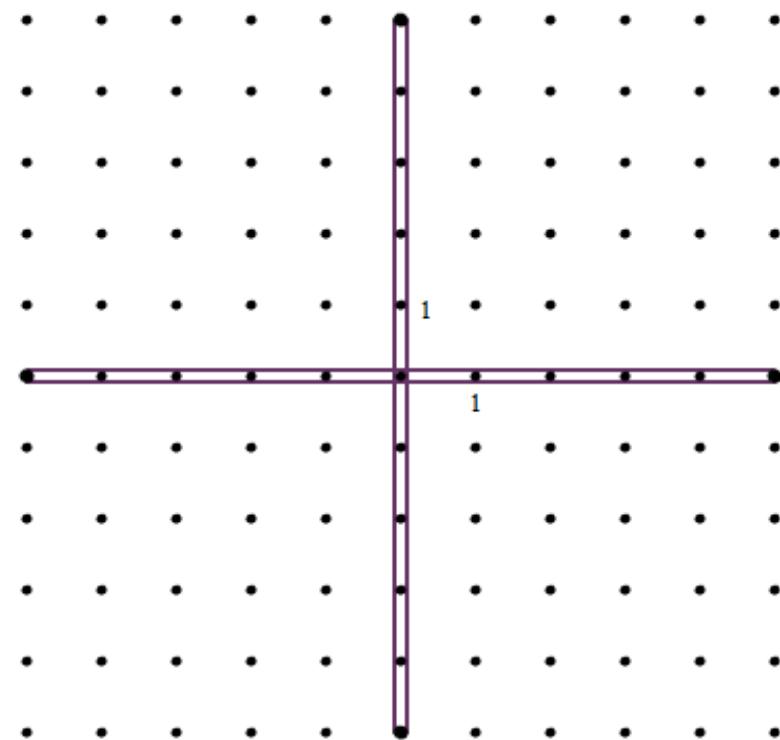
7. I 8. RAZRED

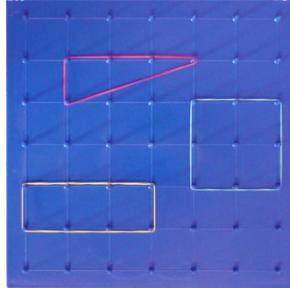
JEDNOSTAVNE IDEJE

Koordinatni sustav [1]

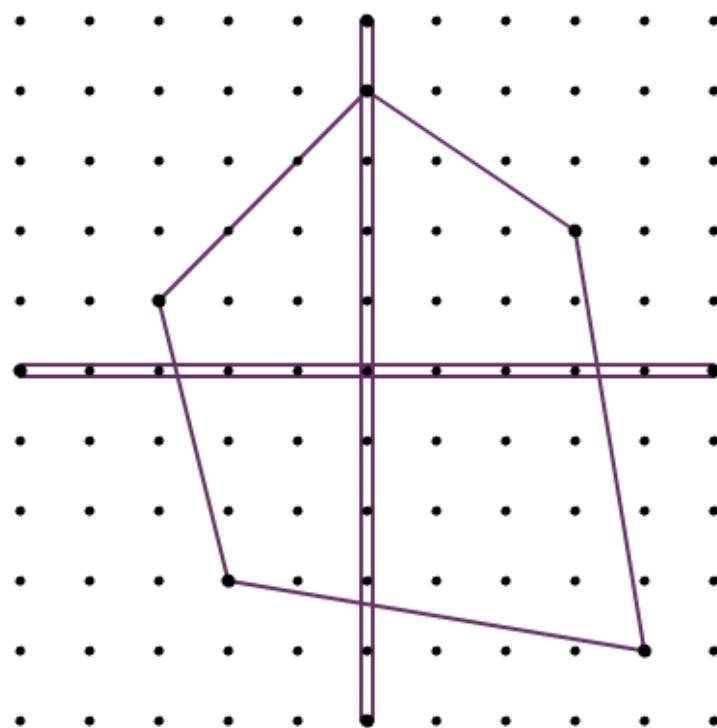
Koristeći dvije elastične vrpce na geoploči učenici definiraju koordinatni sustav u ravnini.

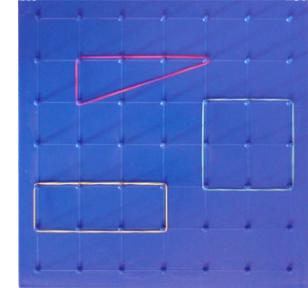

Koordinatni sustav [2]

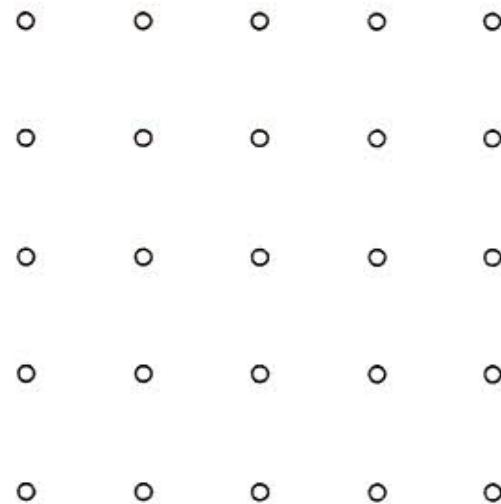
- U koordinatnom sustavu napravljenom na geoploči prikažite lik čiji su vrhovi zadani koordinatama $(-2, -3)$, $(-3, 1)$, $(0, 4)$, $(3, 2)$, $(4, -4)$.

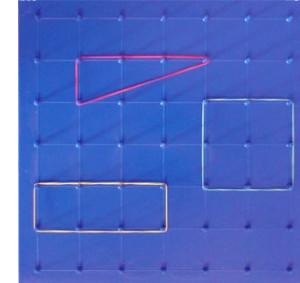

Duljina dužine [1]

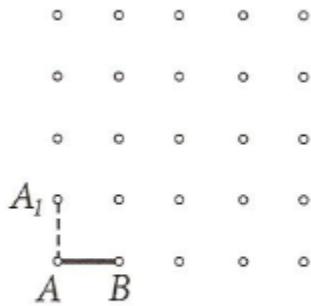
1. Na geoploči dimenzija 5×5 prikaži sve dužine međusobno različitih duljina kojima je jedna rubna točka na slici označena slovom A. Kolike su duljine tih dužina ako je udaljenost dviju susjednih točaka u retku (stupcu) 1 cm?

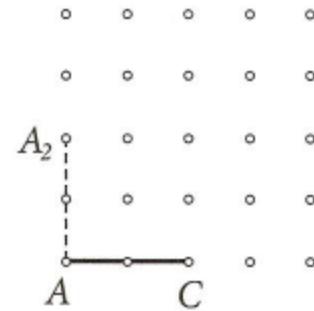
A

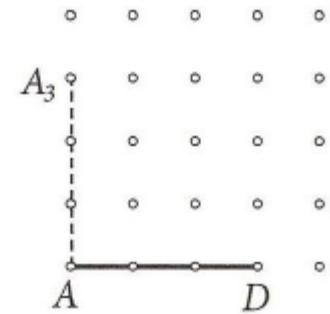
Duljina dužine [2]

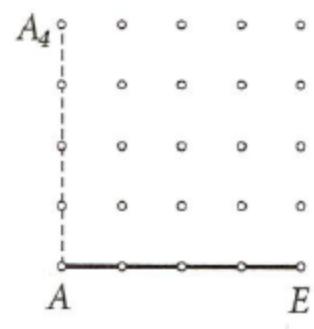
$$|AB|=|AA_1|=1 \text{ cm}$$

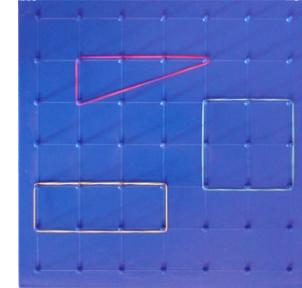
$$|AC|=|AA_2|=2 \text{ cm}$$

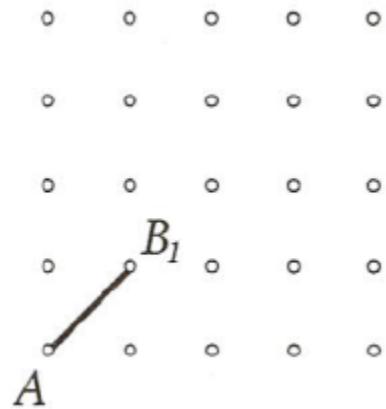
$$|AD|=|AA_3|=3 \text{ cm}$$

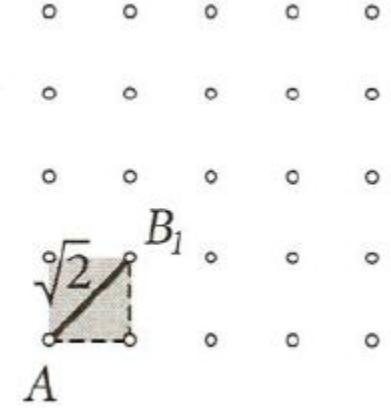
$$|AE|=|AA_4|=4 \text{ cm}$$

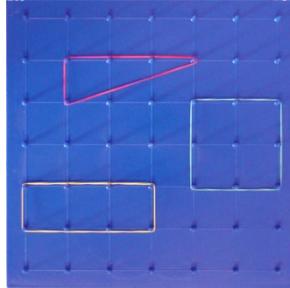

Duljina dužine [3]

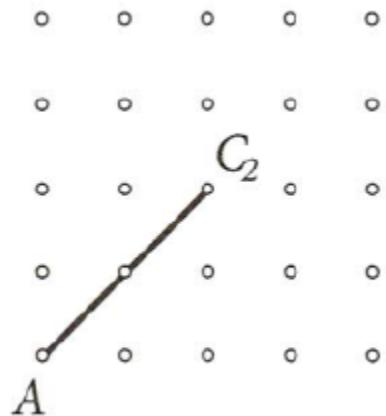

$$|AB1|^2 = 1^2 + 1^2 \Rightarrow |AB1| = \sqrt{2}$$

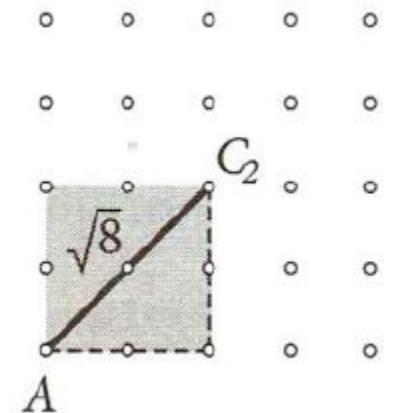

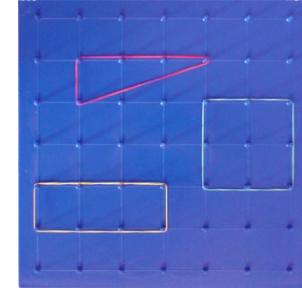

Duljina dužine [4]

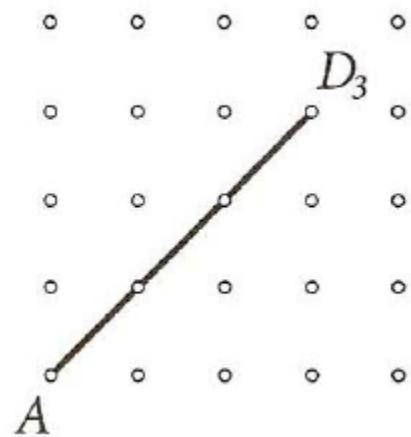

$$|AC2|^2 = 2^2 + 2^2 \Rightarrow |AC2| = \sqrt{8}$$

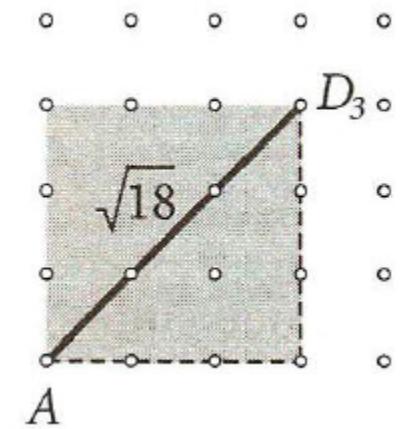

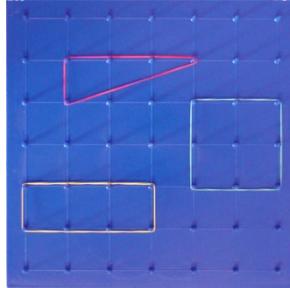

Duljina dužine [5]

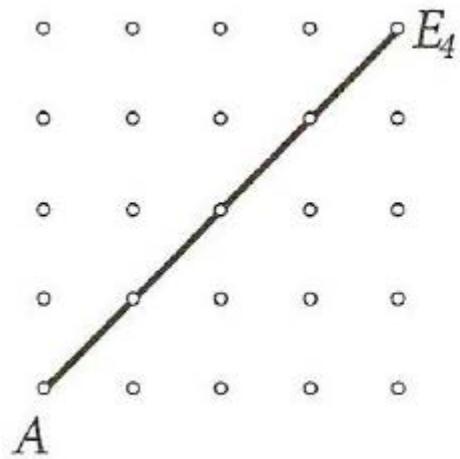

$$|AD3|^2 = 3^2 + 3^2 \Rightarrow |AD3| = \sqrt{18}$$

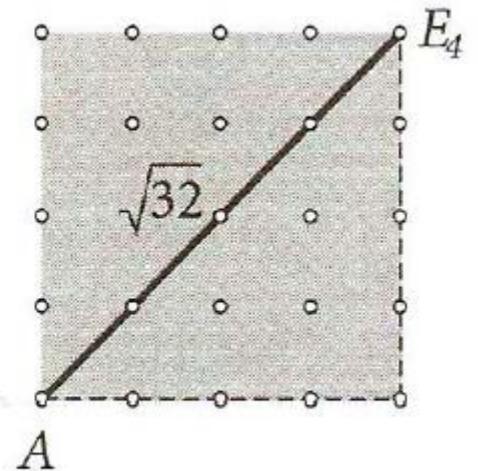

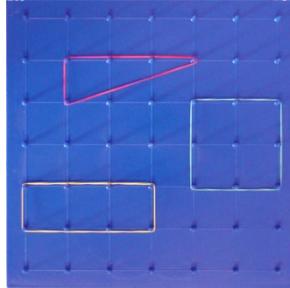

Duljina dužine [6]

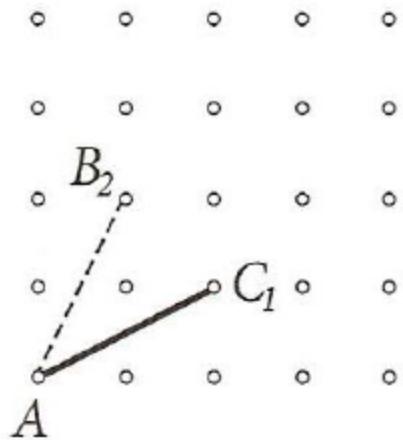

$$|AE4|^2 = 4^2 + 4^2 \Rightarrow |AE4| = \sqrt{32}$$

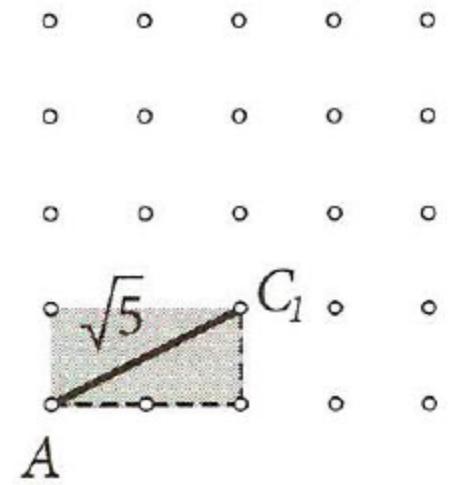

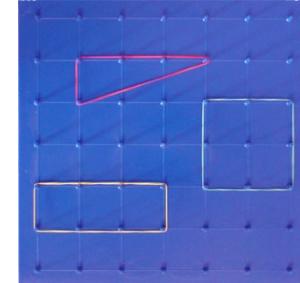

Duljina dužine [7]

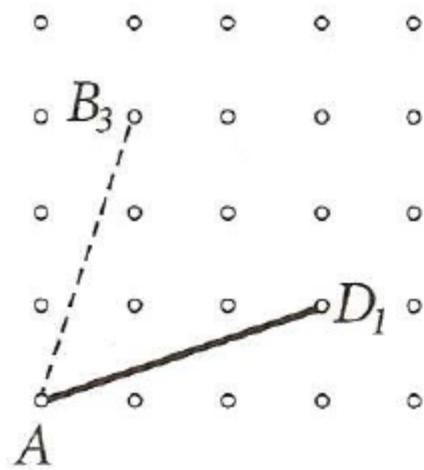

$$|AC_1|^2 = 2^2 + 1^2 \Rightarrow |AC_1| = \sqrt{5}$$

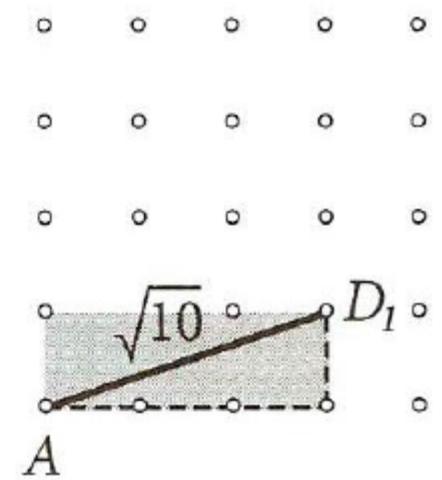

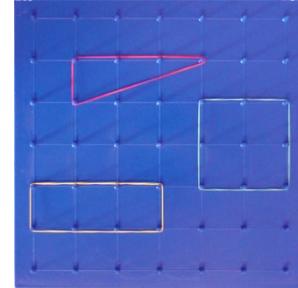

Duljina dužine [8]

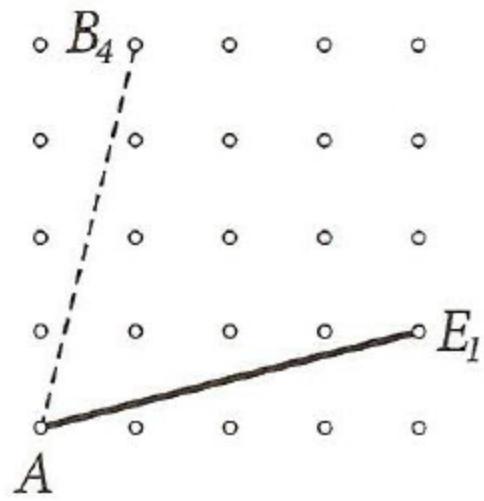

$$|AD_1|^2 = 3^2 + 1^2 \Rightarrow |AD_1| = \sqrt{10}$$

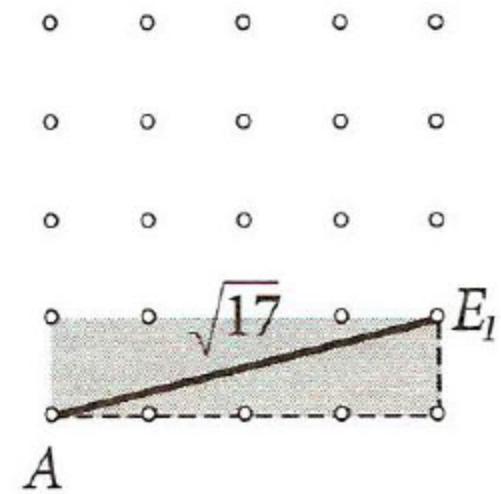

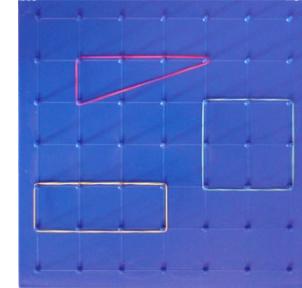

Duljina dužine [9]

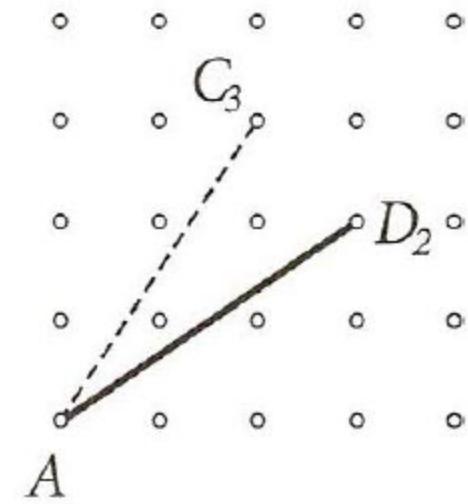

$$|AE_1|^2 = 4^2 + 1^2 \Rightarrow |AE_1| = \sqrt{17}$$

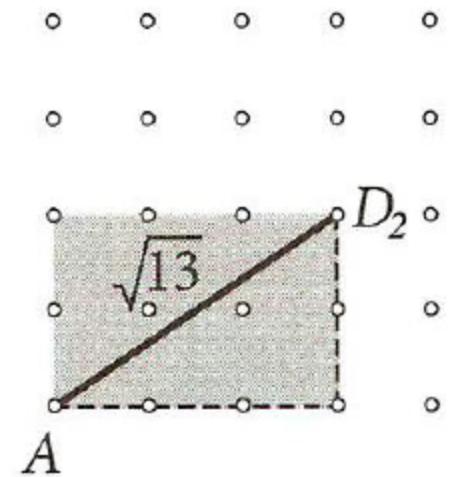

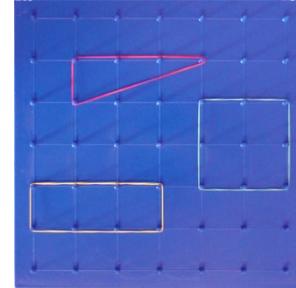

Duljina dužine [10]

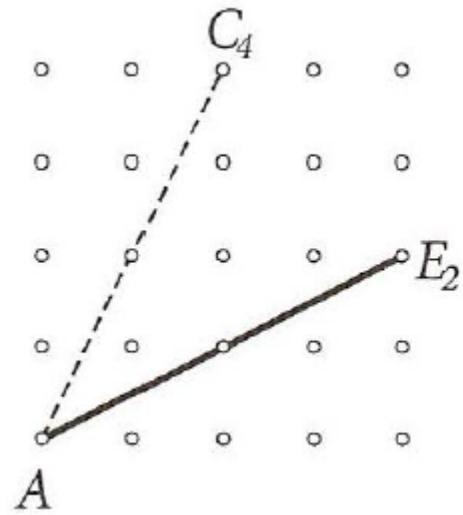

$$|AD_2|^2 = 3^2 + 2^2 \Rightarrow |AD_2| = \sqrt{13}$$

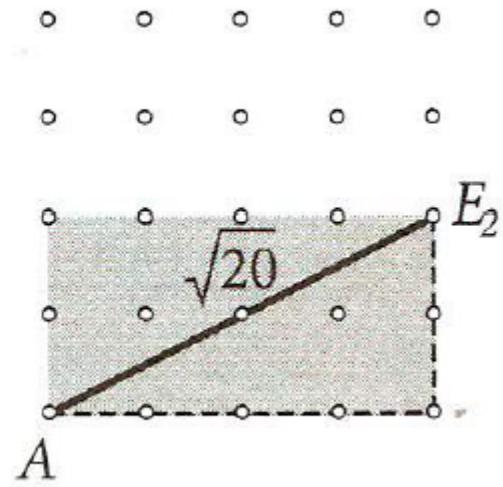

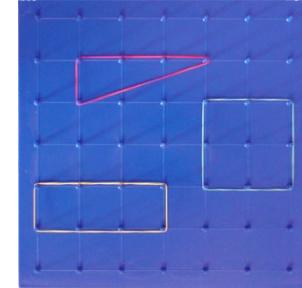

Duljina dužine [11]

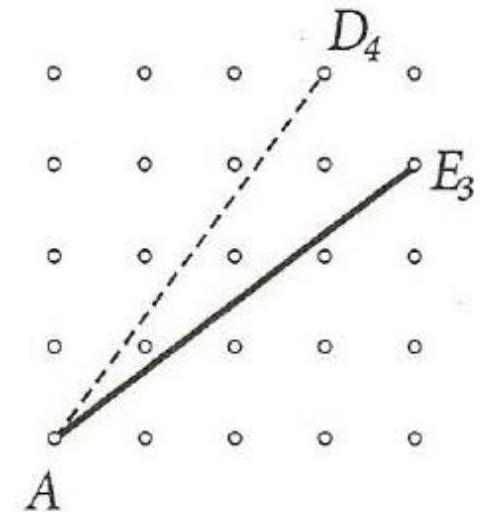

$$|AE_2|^2 = 4^2 + 2^2 \Rightarrow |AE_2| = \sqrt{20}$$

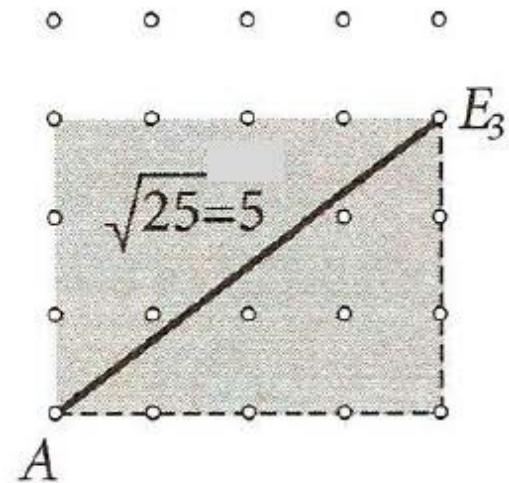

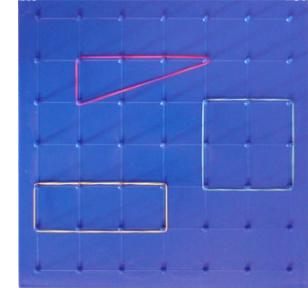
Duljina dužine [12]

$$|AE3|^2 = 4^2 + 3^2 \Rightarrow |AE3| = \sqrt{25} = 5$$

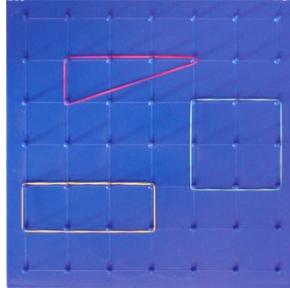

Egipatski trokut (3, 4, 5)

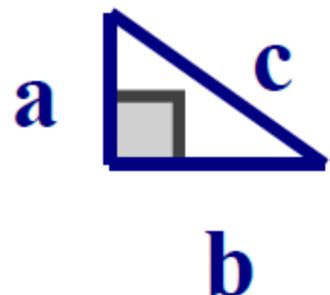
Duljina dužine [13]

2. Kako bismo konstruirali dužinu duljine $\sqrt{3}$?

Duljina dužine [14]

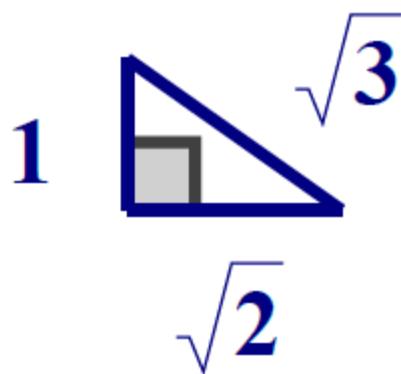
1. način: hipotenuza je duljine $\sqrt{3}$

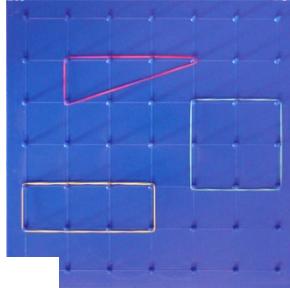

$$c^2 = a^2 + b^2$$

$$\sqrt{3}^2 = \underline{\quad}^2 + \underline{\quad}^2$$

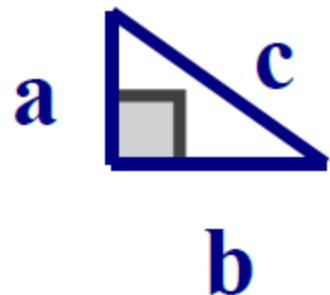
$$\Rightarrow \sqrt{3}^2 = 1^2 + \sqrt{2}^2$$

Duljina dužine [15]

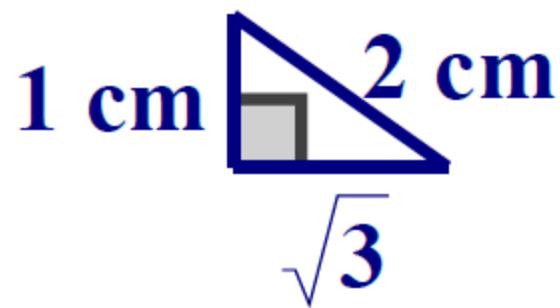
2. način: kateta je duljine $\sqrt{3}$

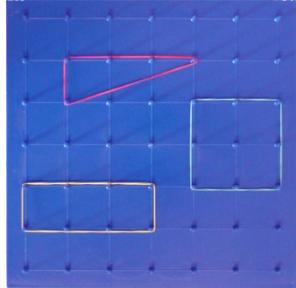

$$c^2 = a^2 + b^2$$

$$\underline{}^2 = \sqrt{3}^2 + \underline{}^2$$

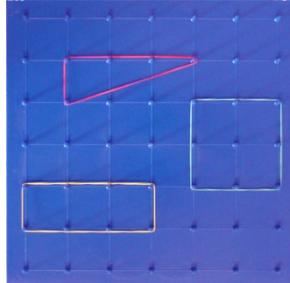
$$\Rightarrow 2^2 = \sqrt{3}^2 + 1^2$$

Duljina dužine [16]

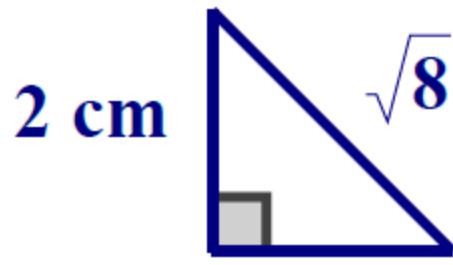
3. Promotrite sliku na kojoj se nalazi dužina duljine $\sqrt{8}$. Kako bismo konstruirali dužinu duljine $\sqrt{8}$ na neki drugi način?

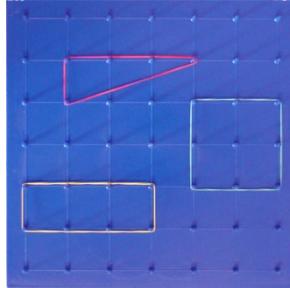
Duljina dužine [17]

Ponovimo 1. način:

katete duljine 2 cm → hipotenuza duljine $\sqrt{8}$ cm

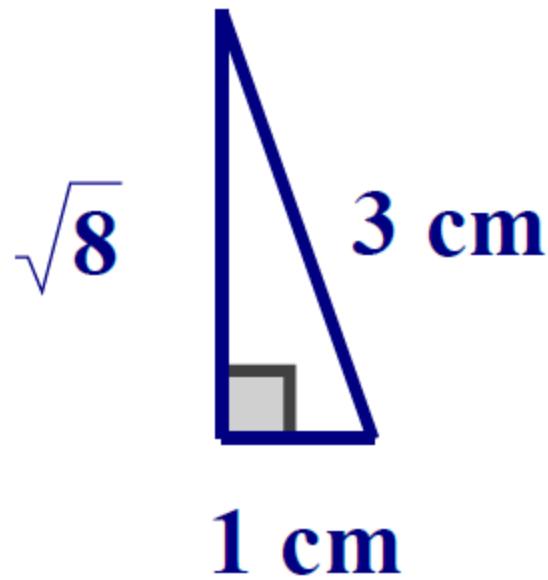

$$\sqrt{8}^2 = 2^2 + 2^2$$

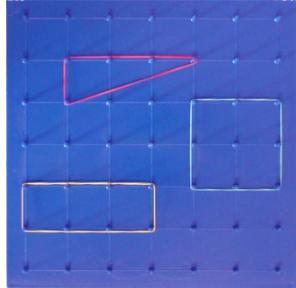

Duljina dužine [18]

2. način: kateta duljine 1 cm i hipotenuza duljine 3 cm
→ druga kateta duljine $\sqrt{8}$ cm

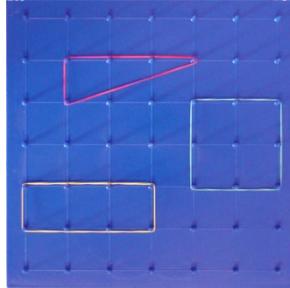

$$3^2 = 1^2 + \sqrt{8}^2$$

Duljina dužine [19]

4. Kako bismo na dva različita načina konstruirali dužinu duljine $\sqrt{12}$?

Duljina dužine [20]

4. Kako bismo na dva različita načina konstruirali dužinu duljine $\sqrt{12}$?

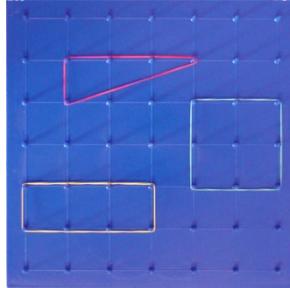
Rješenje:

1. način:

$$4^2 = 2^2 + \sqrt{12}^2$$

$$\sqrt{12}^2 = 3^2 + \sqrt{3}^2$$

2. način:

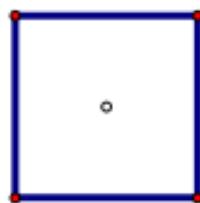
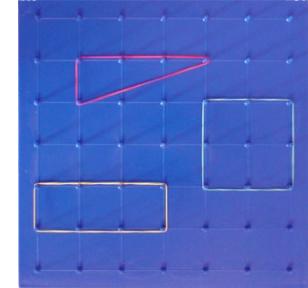

Četverokut [1]

Na priloženom listu 3×3 „točkastog papira“ nacrtajte što više (sve) međusobno nesukladnih četverokuta kojima su vrhovi u točkama mreže.

Izračunajte opseg i površinu svakoga četverokuta iz prethodnog zadatka ako je udaljenost dviju susjednih točaka u retku/stupcu jednaka 1 cm.

Rješenja

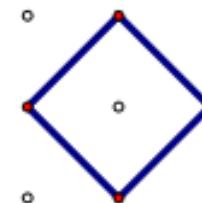
1

$$o = 8 \text{ cm} \\ p = 4 \text{ cm}^2$$

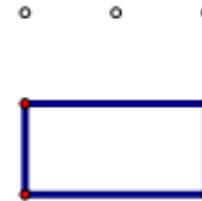
2

$$o = 4 \text{ cm} \\ p = 1 \text{ cm}^2$$

3

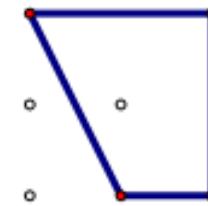
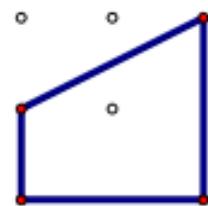
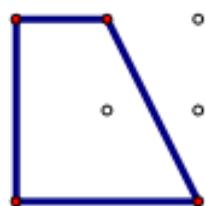
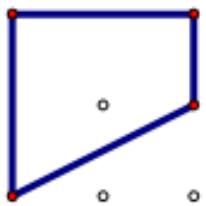
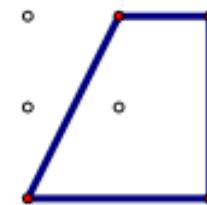
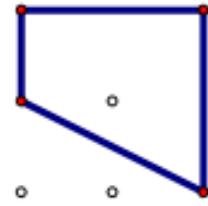
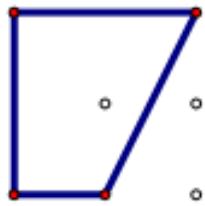
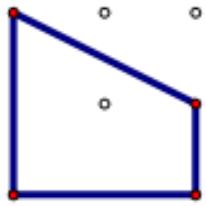
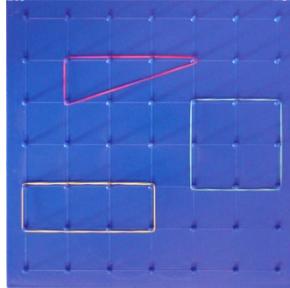
$$o = 4\sqrt{2} \text{ cm} \\ p = 2 \text{ cm}^2$$

4

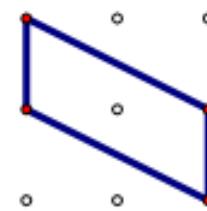
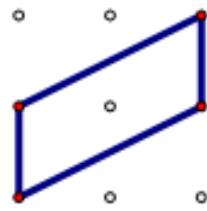
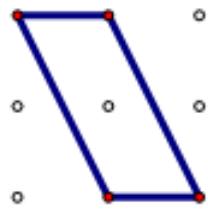
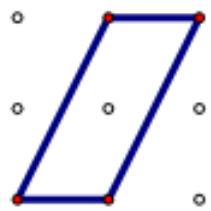
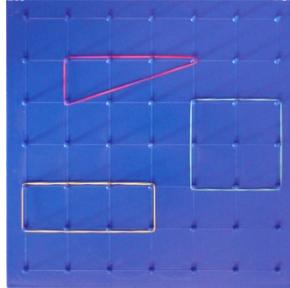

$$o = 6 \text{ cm} \\ p = 2 \text{ cm}^2$$

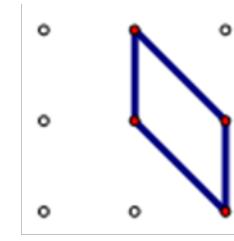
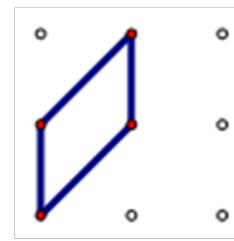
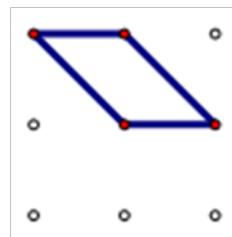
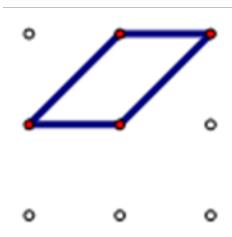
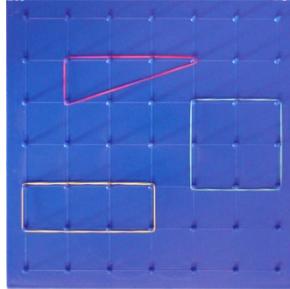
5

$$o = 5 + \sqrt{5} \text{ cm}$$
$$p = 3 \text{ cm}^2$$

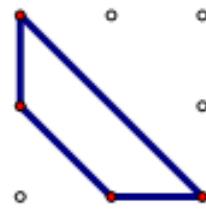
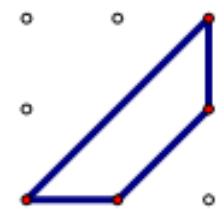
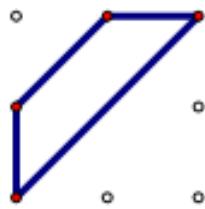
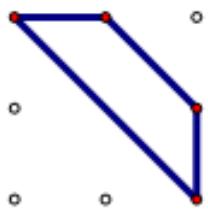
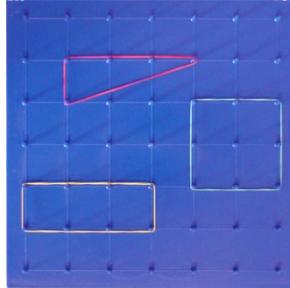
$$o = 2(1 + \sqrt{3}) \text{ cm}$$

$$p = 2 \text{ cm}^2$$

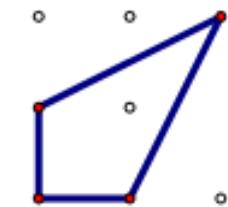
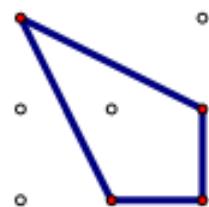
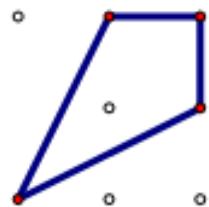
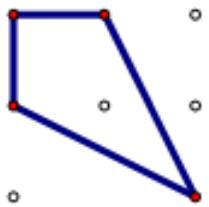
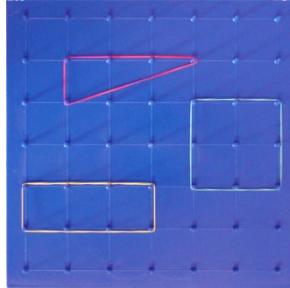
$$o = 2(1 + \sqrt{2}) \text{ cm}$$

$$p = 1 \text{ cm}^2$$

$$o = 3\sqrt{2} + 2 \text{ cm}$$

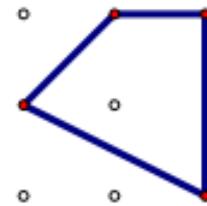
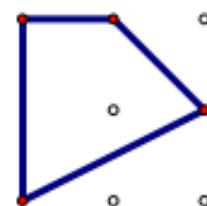
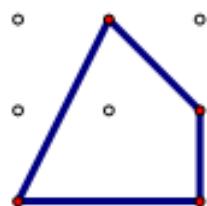
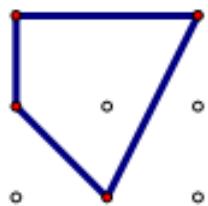
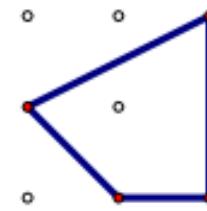
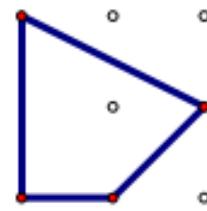
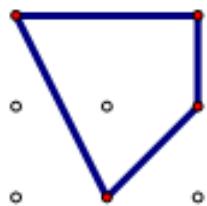
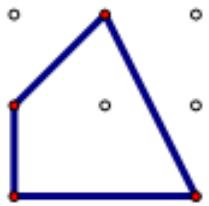
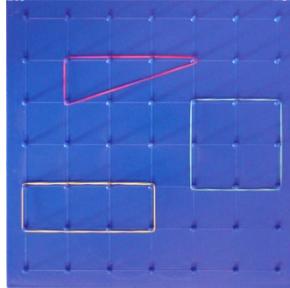
$$p = \frac{3}{2} \text{ cm}^2$$

9

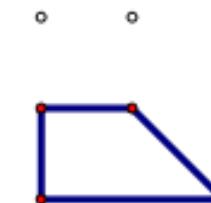
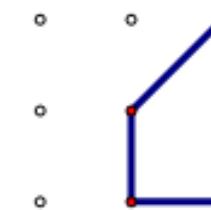
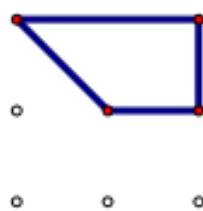
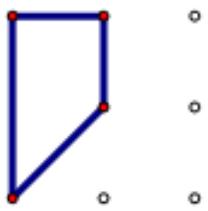
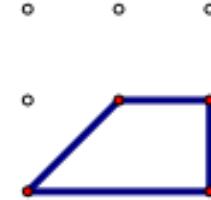
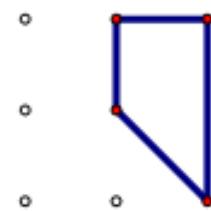
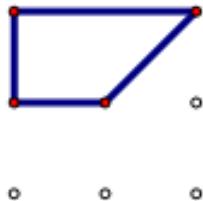
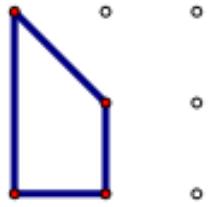
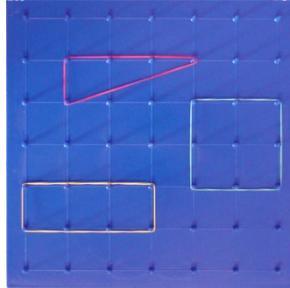
$$o = 2(1 + \sqrt{5}) \text{ cm}$$

$$p = 2 \text{ cm}^2$$

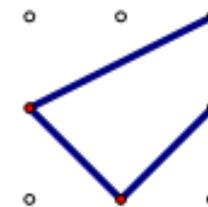
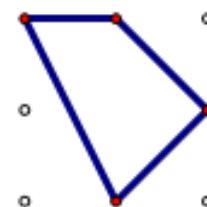
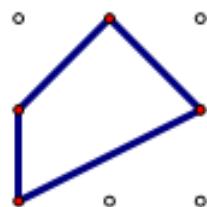
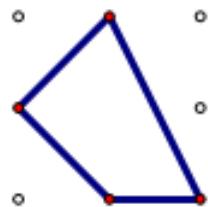
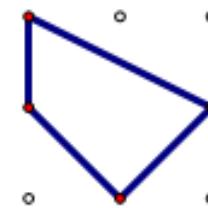
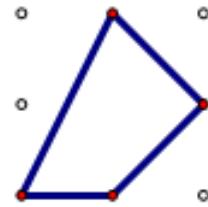
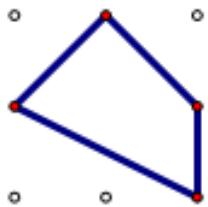
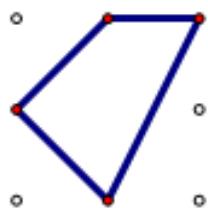
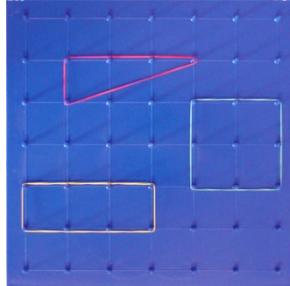
$$o = 3 + \sqrt{5} + \sqrt{2} \text{ cm}$$

$$p = 2 \text{ cm}^2$$

$$o = 4 + \sqrt{2} \text{ cm}$$

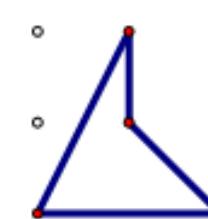
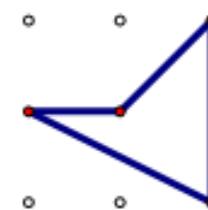
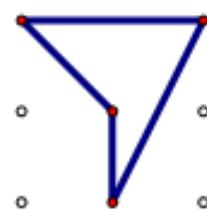
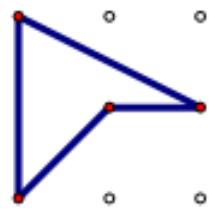
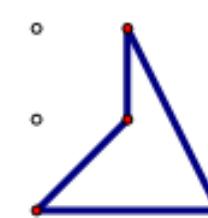
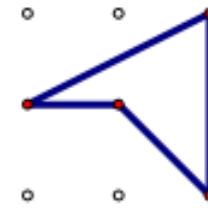
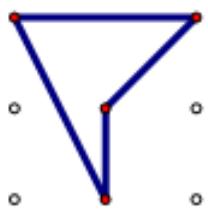
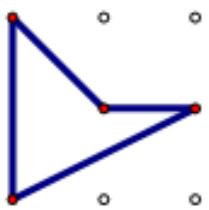
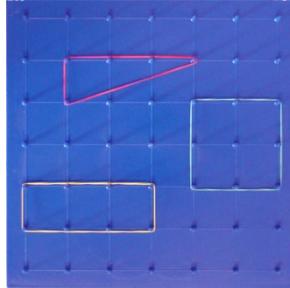
$$p = \frac{3}{2} \text{ cm}^2$$

12

$$o = 1 + \sqrt{5} + 2\sqrt{2} \text{ cm}$$

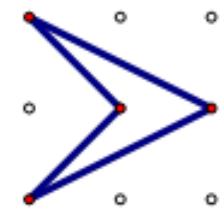
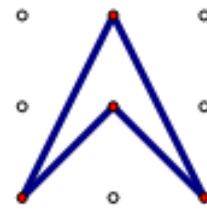
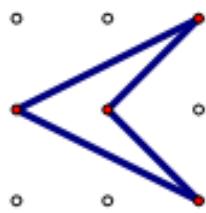
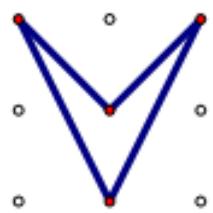
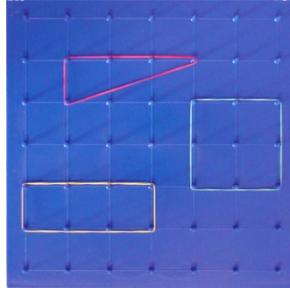
$$p = 2 \text{ cm}^2$$

$$o = 3 + \sqrt{5} + \sqrt{2} \text{ cm}$$

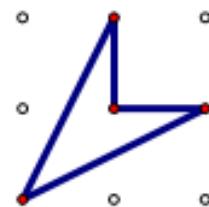
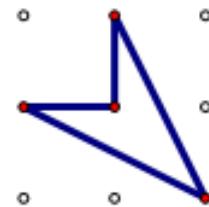
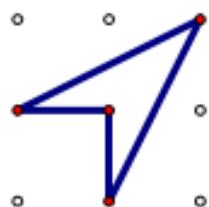
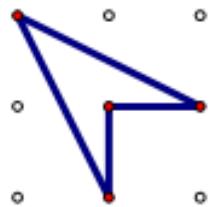
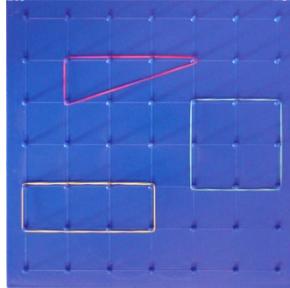
13

$$p = \frac{3}{2} \text{ cm}^2$$

$$o = 2(\sqrt{2} + \sqrt{5}) \text{ cm}$$

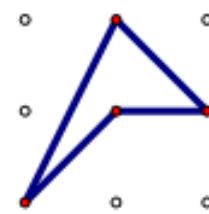
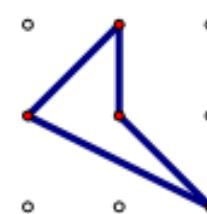
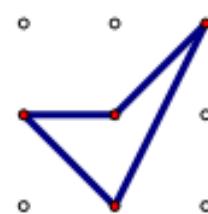
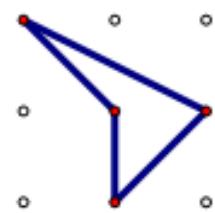
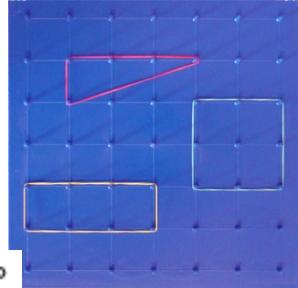
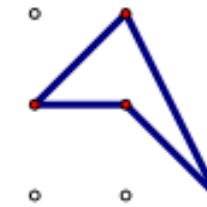
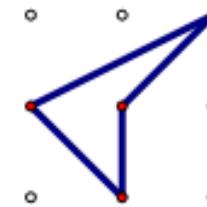
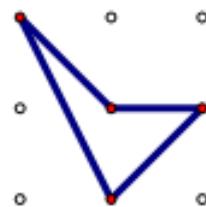
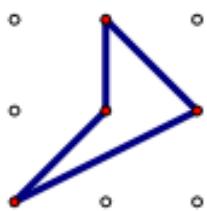
$$p = 1 \text{ cm}^2$$

15

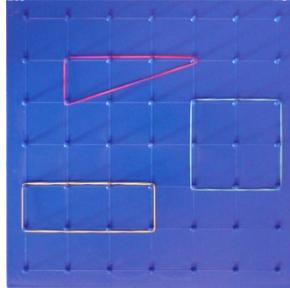
$$o = 2(1 + \sqrt{5}) \text{ cm}$$

$$p = 1 \text{ cm}^2$$

$$o = 1 + \sqrt{5} + 2\sqrt{2} \text{ cm}$$

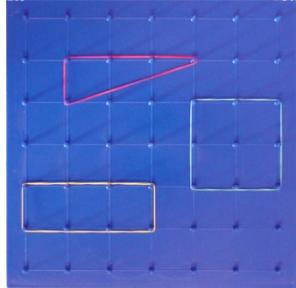
$$p = 1 \text{ cm}^2$$

Paralelogrami [1]

Ciljevi:

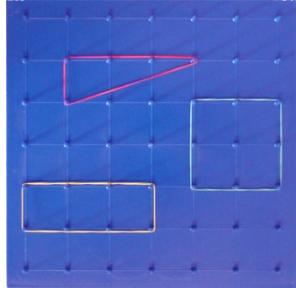
- razvoj prostornog zora i podizanje razine geometrijskog mišljenja s razine vizualizacije na rizinu neformalne dedukcije [5]
- prepoznavanje svojstava paralelograma kao karakteristike klase likova te uočavanje i formuliranje logičkih odnosa među svojstvima
- razvoj osjećaja za opseg paralelograma
- primjena koncepta sukladnosti i sličnosti na paralelograme
- eksperimentiranje s geometrijskim uzorcima

Paralelogrami [2]

Potrebni materijali:

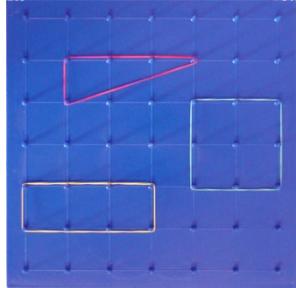
- za svaki par učenika geoploča 5×5 i dovoljan broj elastičnih vrpca
- za svakog učenika nastavni listić za zadacima
- za svakog učenika točkasti papir 5×5 točaka i točkasti papir 11×11 točaka
- za učitelja interaktivna geoploča za analizu rješenja

Paralelogrami [3]

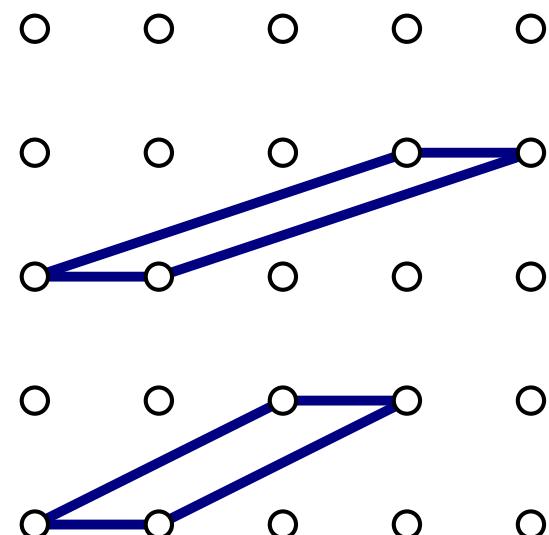
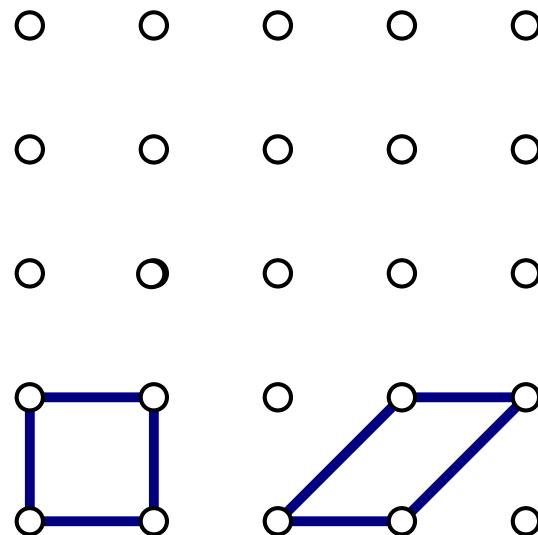
Uvodni zadaci:

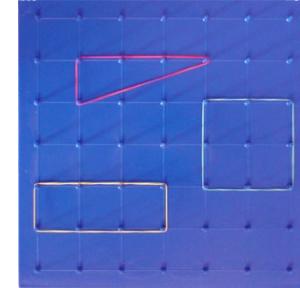
1. Na geoploči dimenzija 5×5 napravite paralelogram s osnovicom duljine 1.

Paralelogrami [4]

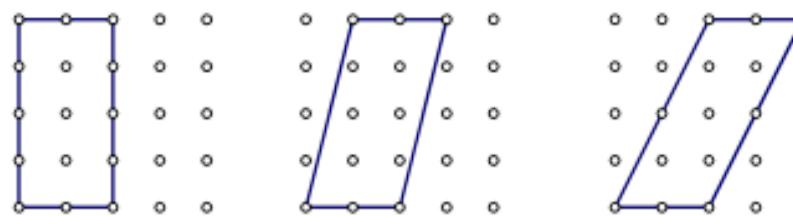
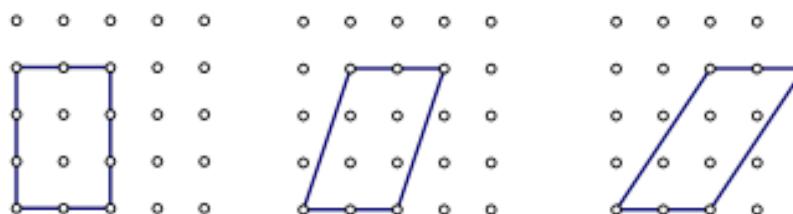
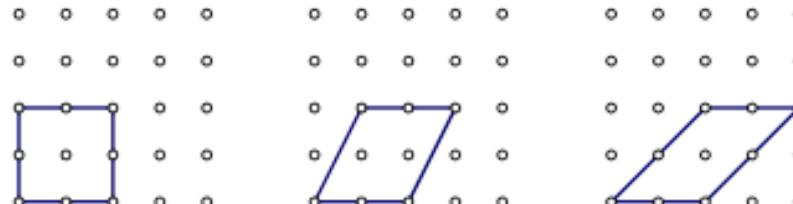
2. Na geoploči dimenzija 5×5 napravite još tri paralelograma s osnovicom duljine 1 koji imaju jednaku površinu kao paralelogram iz zadatka 1.

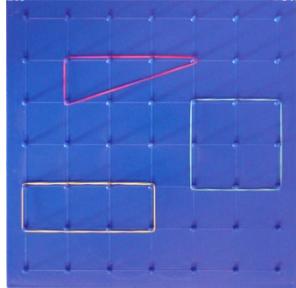

Paralelogrami [5]

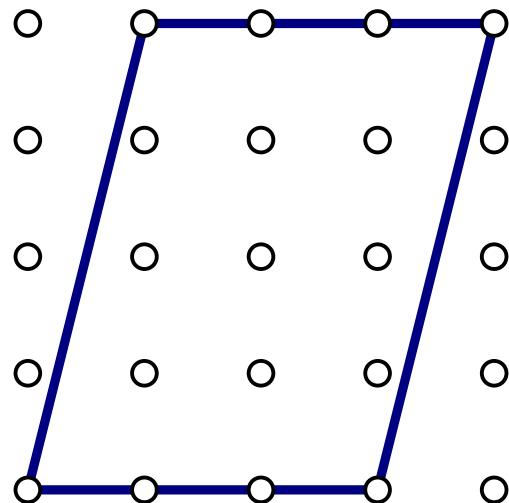
3. Na geoploči dimenzija 5×5 napravite sve međusobno nesukladne paralelograme s osnovicom duljine 2. Koliko ih ima?

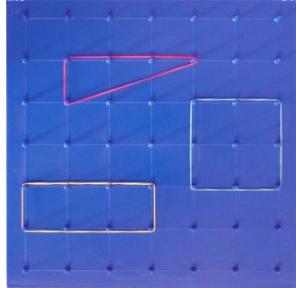

Paralelogrami [6]

4. Na geoploči dimenzija 5×5 napravite nepravokutni paralelogram najveće moguće površine. Kolika je ta površina? **Koliki mu je opseg?**

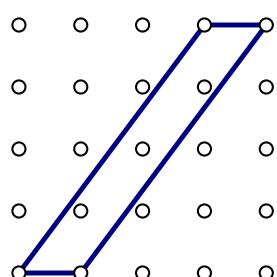
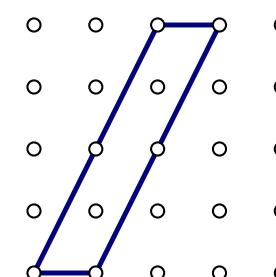
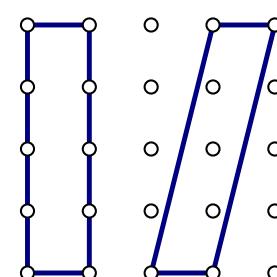
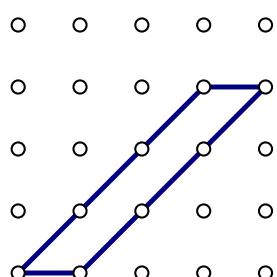
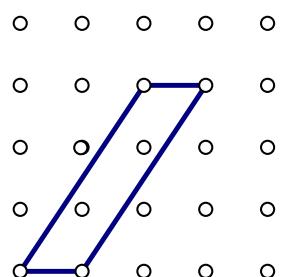
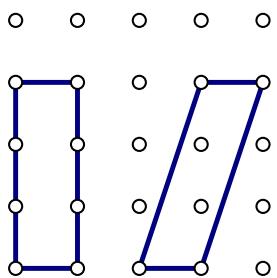
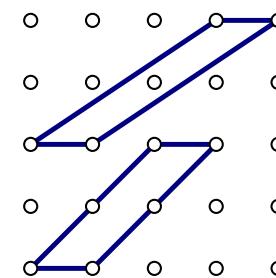
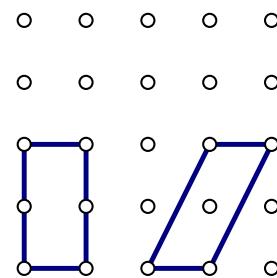
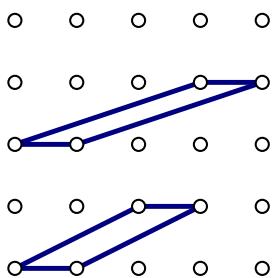
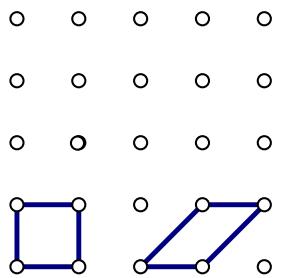
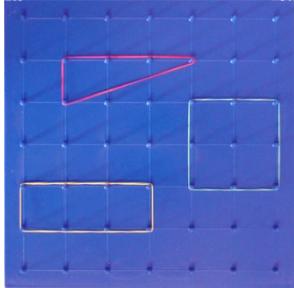

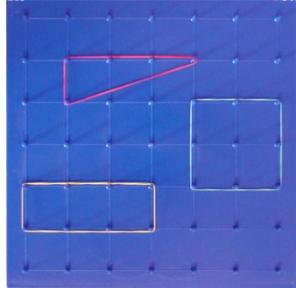
Paralelogrami [7]

Glavni zadatak:

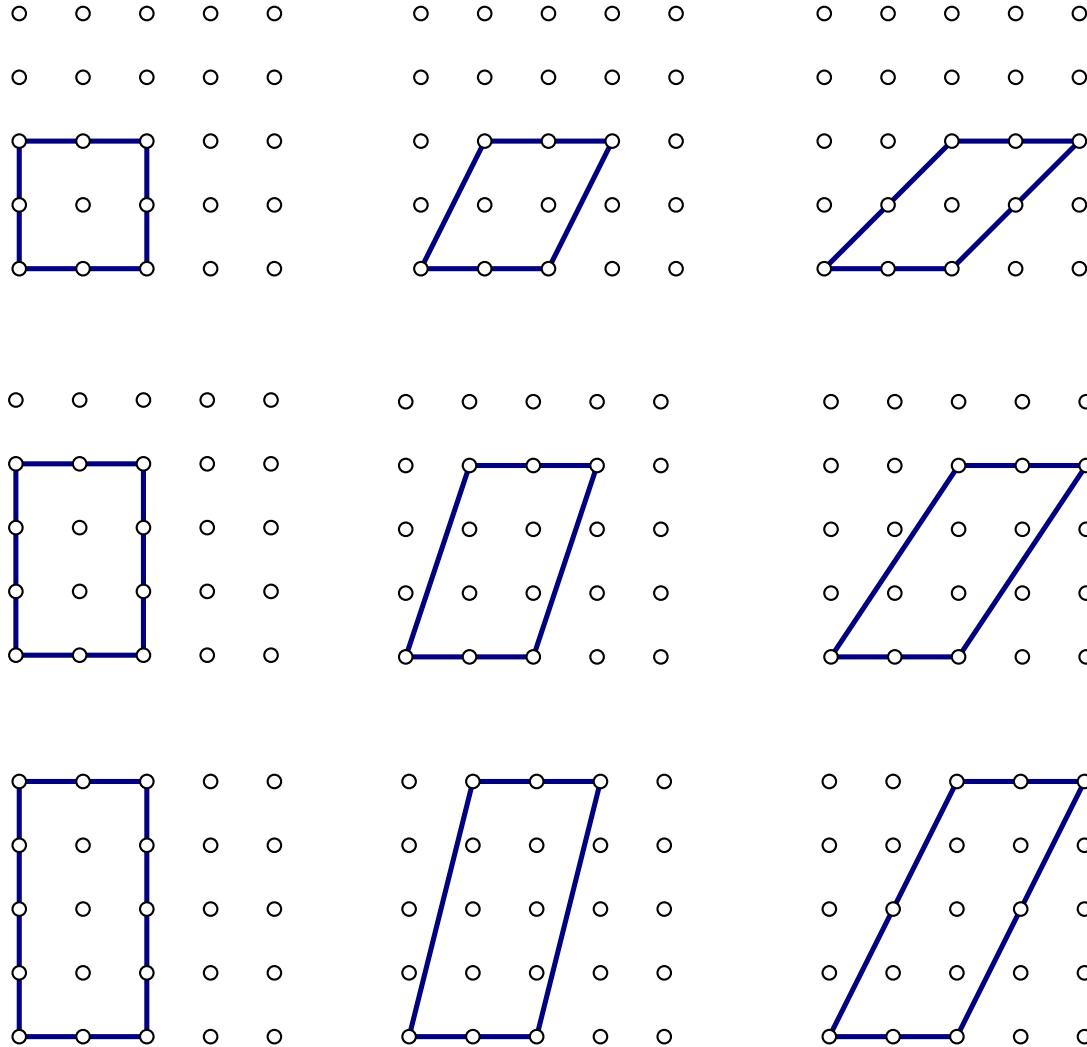
Na geoploči dimenzija 5×5 napravite sve međusobno nesukladne paralelograme.
Nacrtajte odgovarajuće slike na točkastom papiru.

Paralelogrami [8]

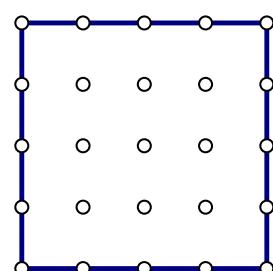
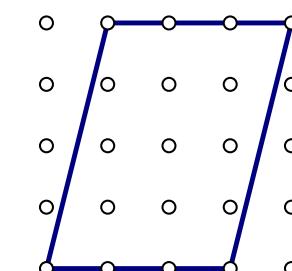
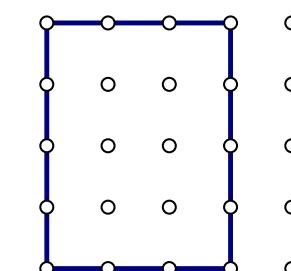
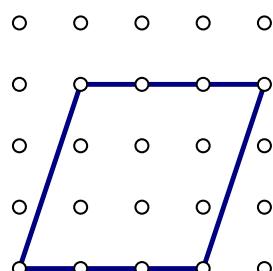
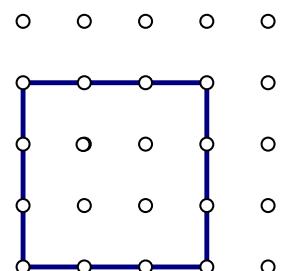
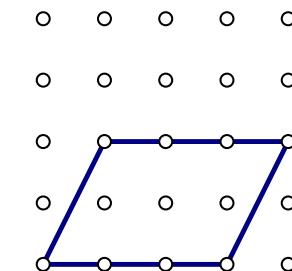
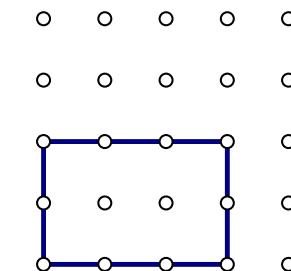
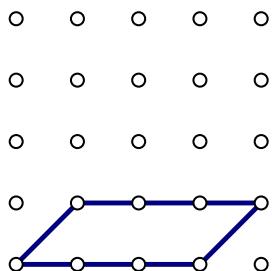
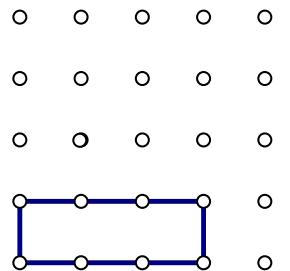
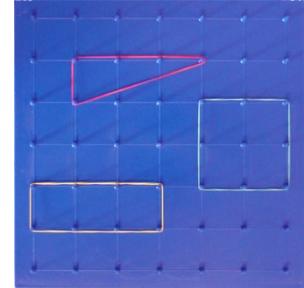

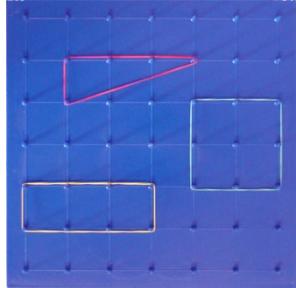

Paralelogrami [9]

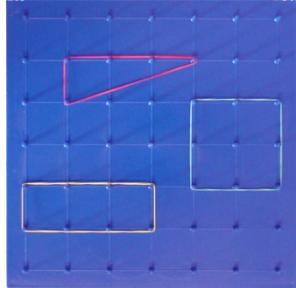
Paralelogrami [10]

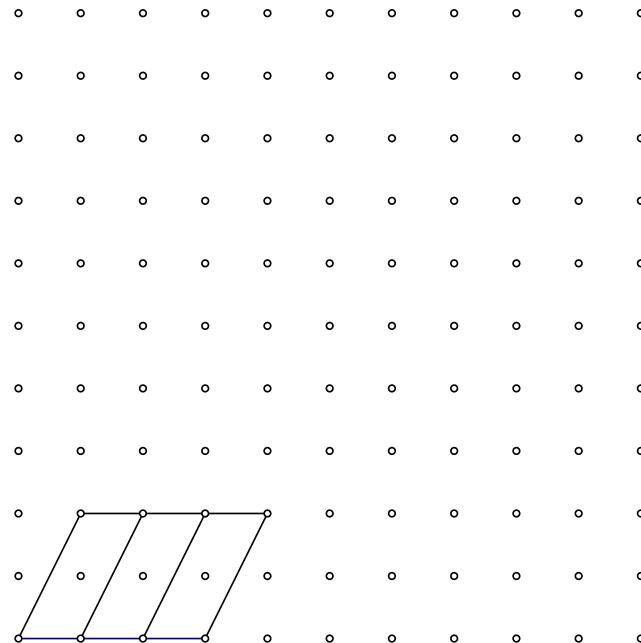
Paralelogrami [11]

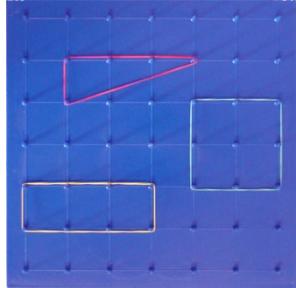
Izračunajte opseg svakoga od paralelograma iz prethodnog zadatka ako je udaljenost dviju susjednih točaka u retku/stupcu jednaka 1 cm.

Paralelogrami [12]

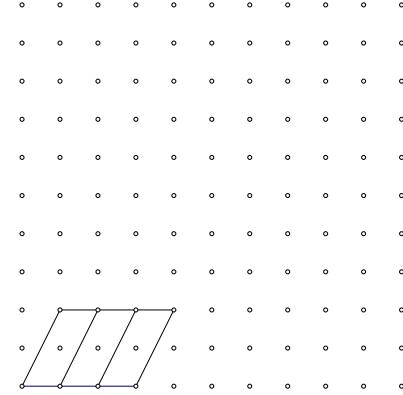
Nastavite niz paralelograma na geoploči dimenzija 11×11 .

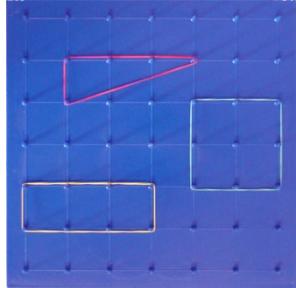
Paralelogrami [13]

Nastavite niz paralelograma na geoploči dimenzija 11×11 .

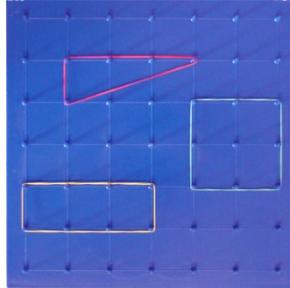
Nacrtajte odgovarajuću sliku na točkastom papiru i ispunite tablicu:

Duljina stranice	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Opseg	$2(1 + \sqrt{5})$	$2(2 + \sqrt{5})$	$2(3 + \sqrt{5})$							
Broj čavlića (točaka) na rubu	4	6	8							
Broj čavlića (točaka) u unutrašnjosti	1	2	3							

Preslikavanja ravnine

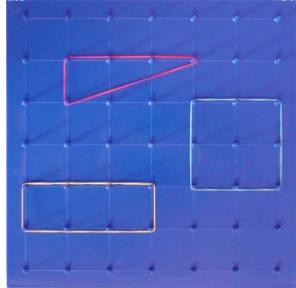
Prikazane učeničke aktivnosti učenicima će pomoći uvježbati navedene vještine te istražiti neka od svojstava preslikavanja ravnine.

Osnova simetrija [1]

Izvodeći ovu aktivnost, učenici će:

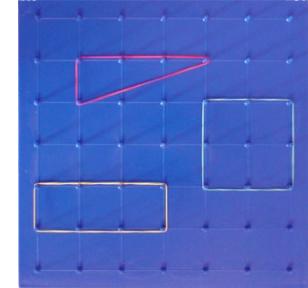
- preslikavati lik osnom simetrijom s obzirom na zadalu os simetrije,
- odrediti os simetrije zadano lika.

Osna simetrija [2]

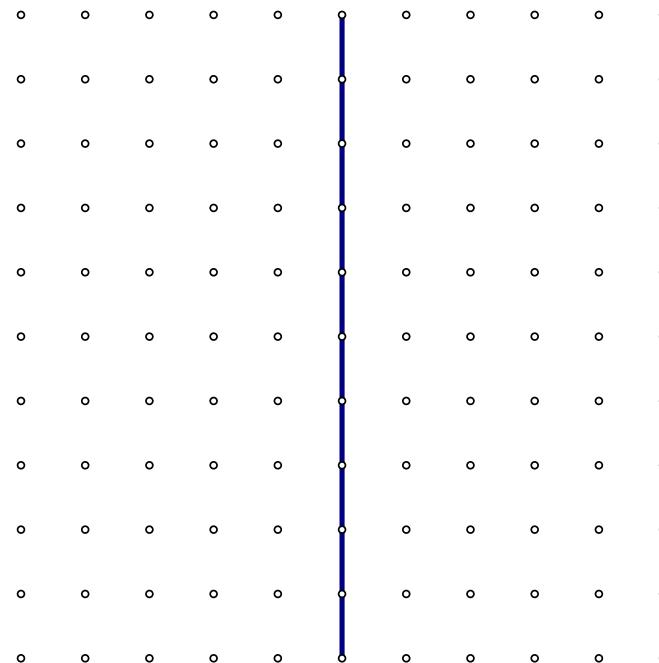
Potreban materijal:

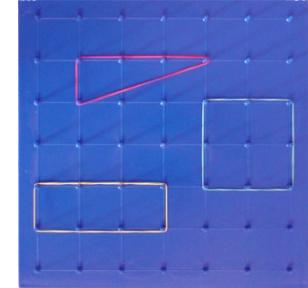
- geoploča 11×11 na kojoj je gumicom istaknuta os simetrije
- više gumica različitih boja i duljina
- nastavni listić za svakog učenika

Osna simetrija [3]

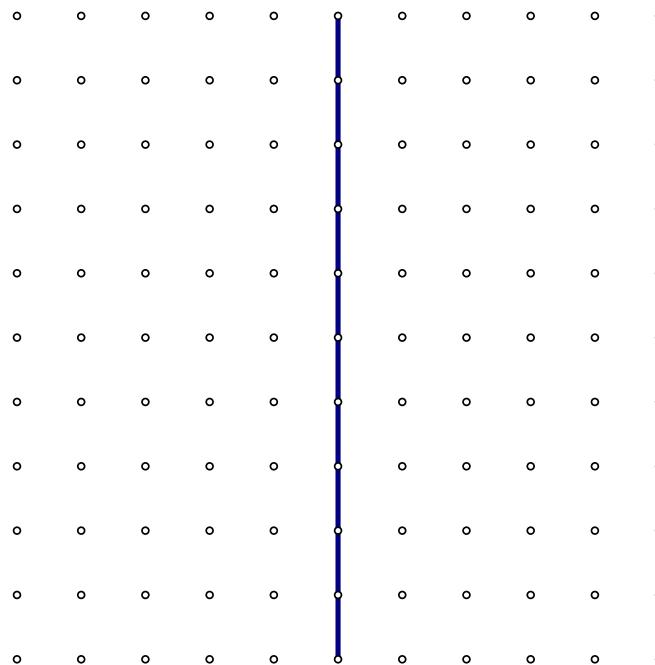
1. Istaknuti pravac je os simetrije. Na geoploči prikažite trokut tako da se cijeli trokut nalazi s desne strane istaknutog pravca. Prikazite njegovu osnosimetričnu sliku.

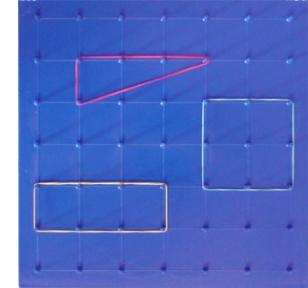

Osnova simetrija [4]

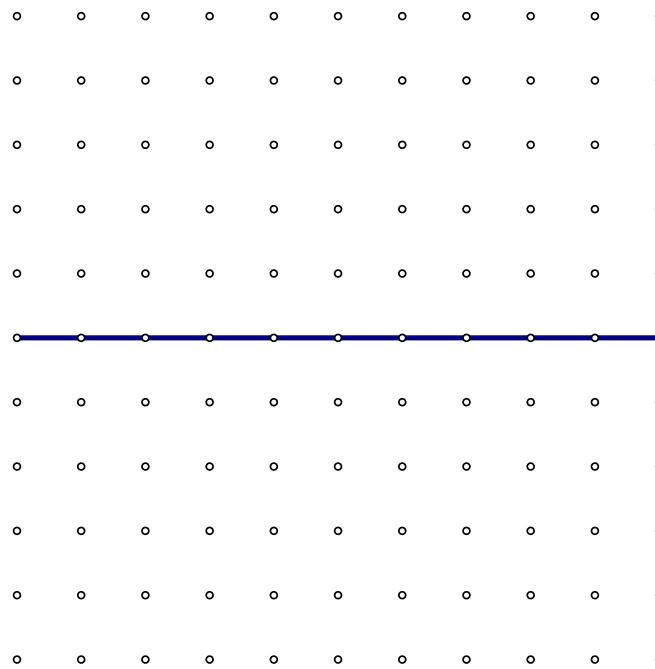
2. Istaknuti pravac je os simetrije. Na geoploči prikažite trokut tako da se jedan njegov vrh nalazi na zadanom pravcu, a dva vrha s lijeve strane zadane pravce. Prikažite njegovu osnosimetričnu sliku.

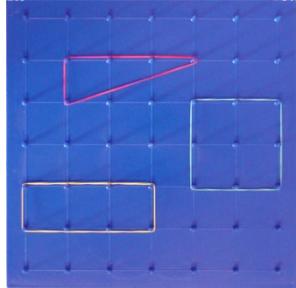

Osna simetrija [5]

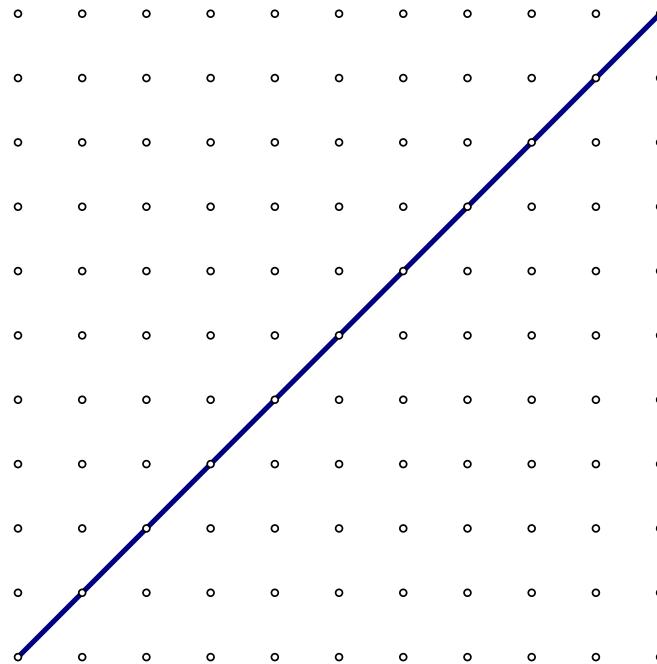
3. Istaknuti pravac je os simetrije. Na geoploči prikažite trokut tako da se dva vrha nalaze iznad, a jedna ispod zadanog pravca. Prikažite njegovu osnosimetričnu sliku.

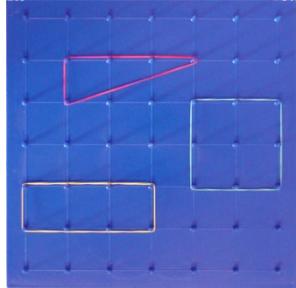

Osnova simetrija [6]

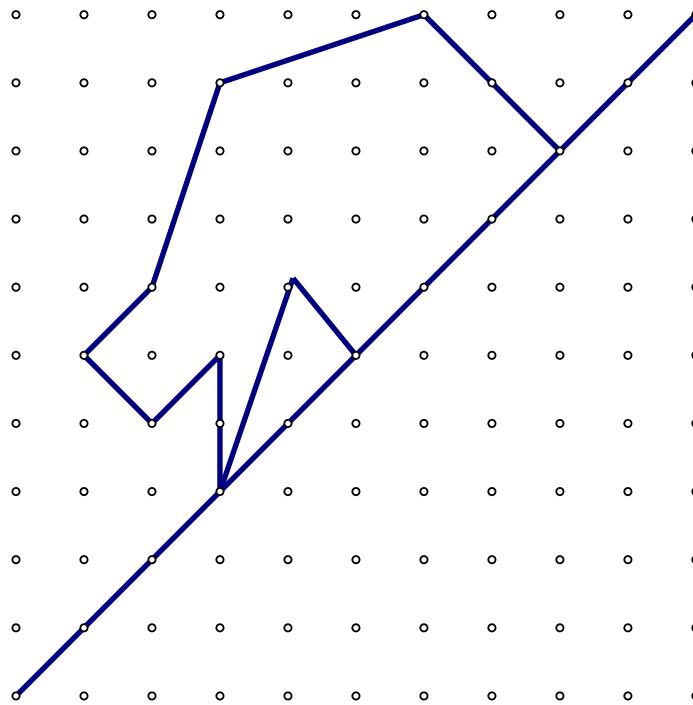
4. Istaknuti pravac je os simetrije. Na geoploči prikažite neki trokut te njegovu osnosimetričnu sliku.

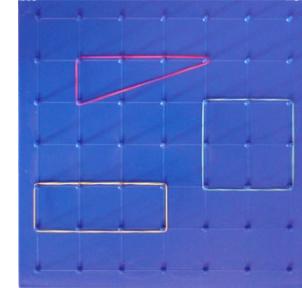

Osna simetrija [7]

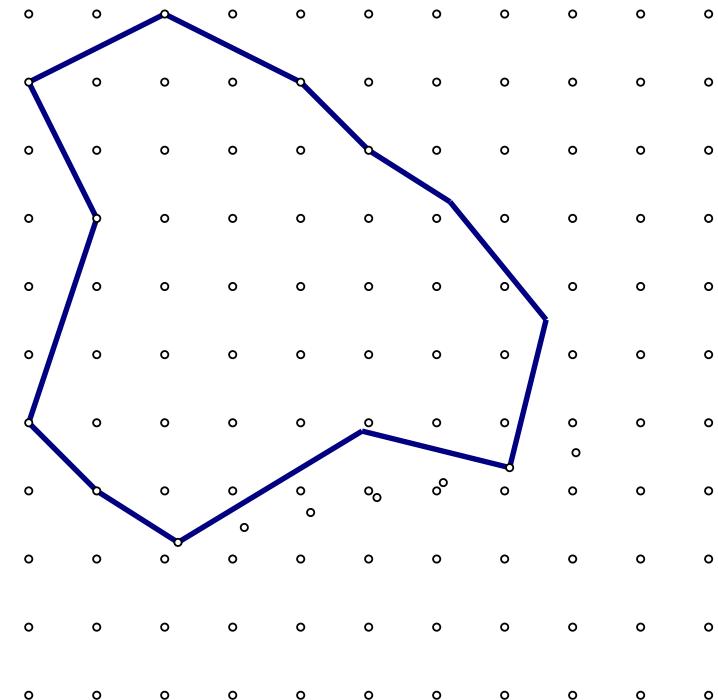
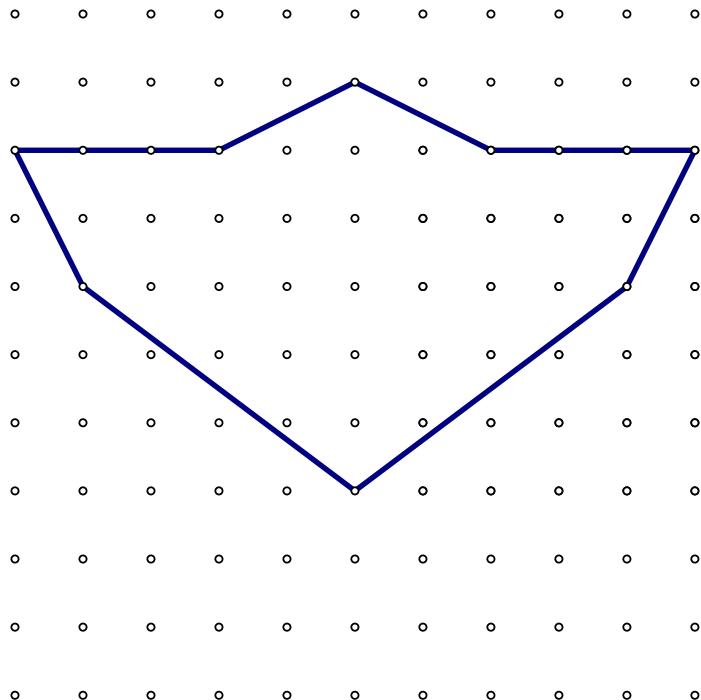
5. Istaknuti pravac je os simetrije. Koristeći geoploču dovršite sliku osnosimetričnog lika.

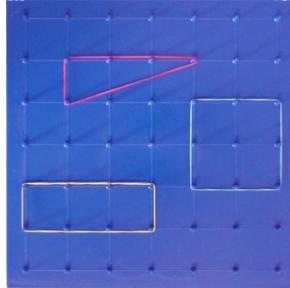

Osnna simetrija [8]

6. Prikazani likovi su osnosimetrični. Prikažite svakoga od njih na geoploči te istakni njihovu os simetrije .

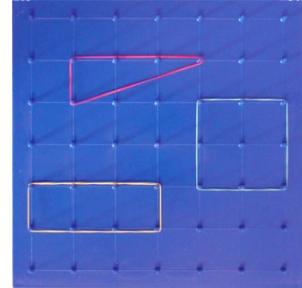

Osna simetrija [9]

Izvodeći ovu aktivnost, učenici će:

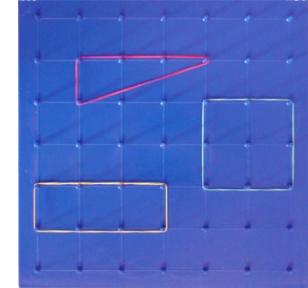
- istraživati svojstva osne simetrije.

Osnova simetrije [10]

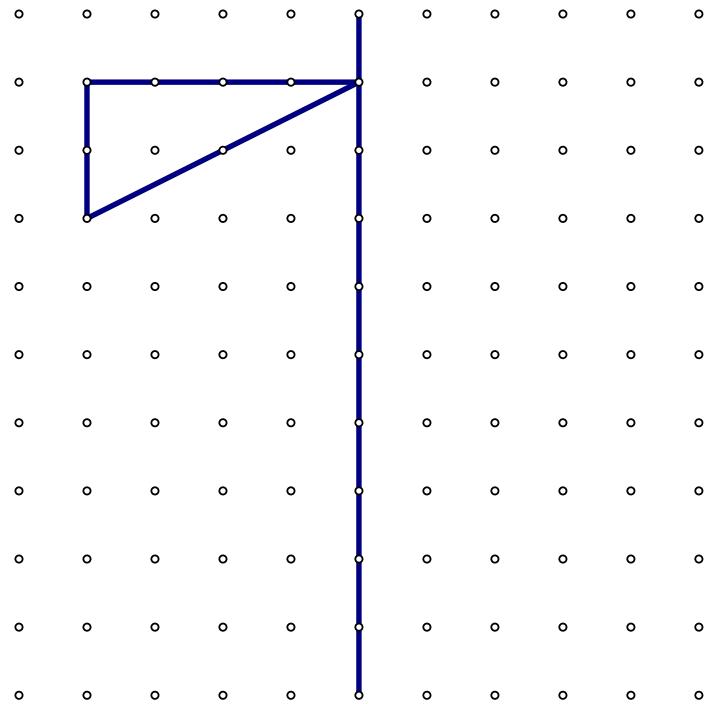
Potreban materijal:

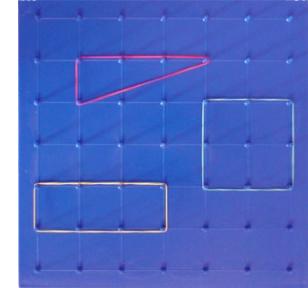
- geoploča 11×11 na kojoj je gumicom istaknuta os simetrije
- više gumica različitih boja i duljina
- nastavni listić za svakog učenika

Osnova simetrija [11]

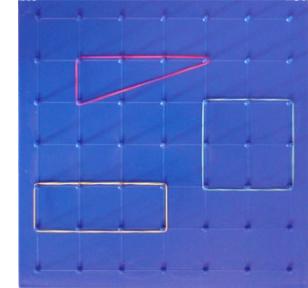
- Prikažite osnosimetričnu sliku zadanog trokuta s obzirom na zadanu os simetrije.

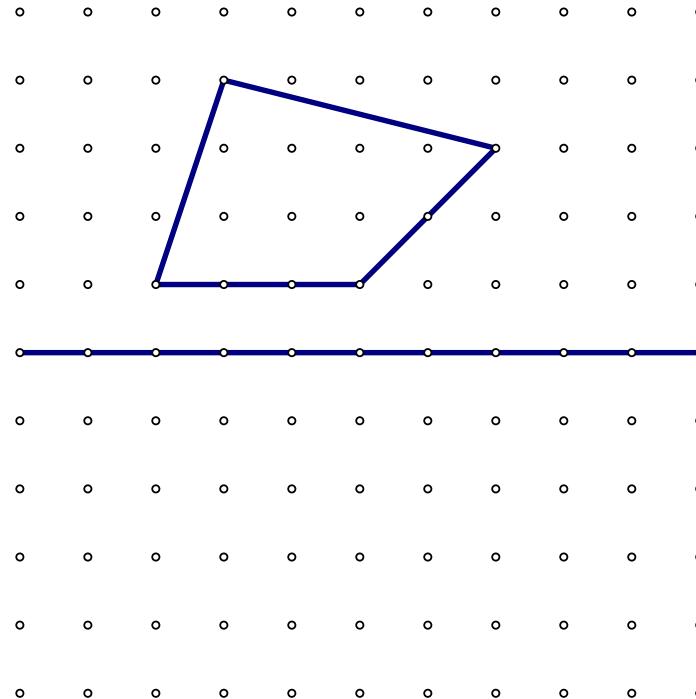
Osnova simetrija [12]

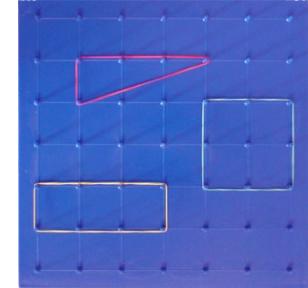
- a) Izmjerite duljine stranica zadanog trokuta te duljine stranica njegove osnosimetrične slike. Što primjećujete?
- b) Koje je vrste zadani trokut s obzirom na veličinu kutova?
- c) Koje je vrste novonastali trokut s obzirom na veličinu kutova?
- d) Izmjerite kutove zadanog trokuta te kutove njemu osnosimetričnog trokuta. Što primjećujete?

Osnova simetrija [13]

2. Prikažite osnosimetričnu sliku zadanog četverokuta s obzirom na zadanu os simetrije.

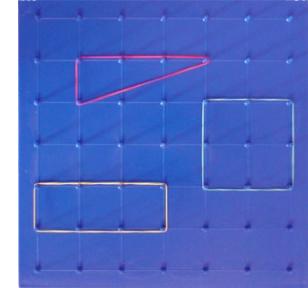

Osnova simetrija [14]

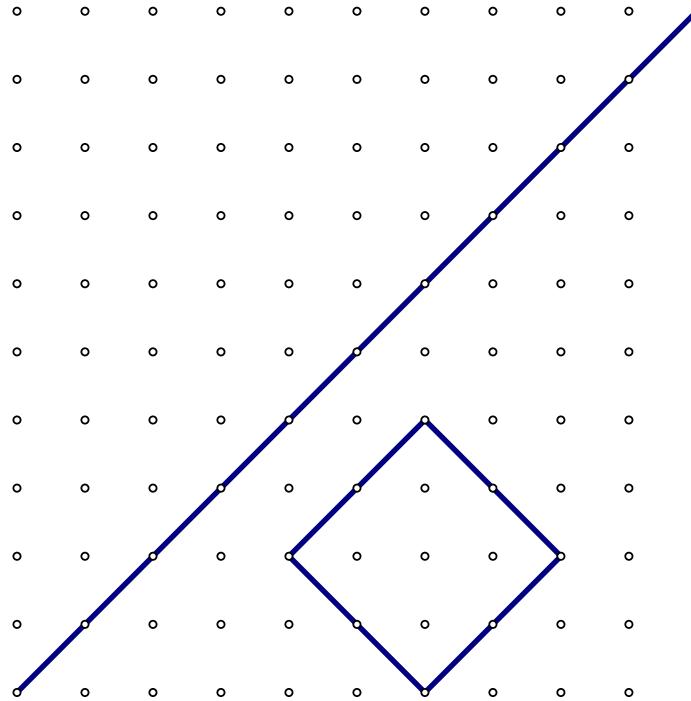
- a) Izmjerite duljine stranica zadanog četverokuta te duljine stranica njegove osnosimetrične slike. Što primjećujete?

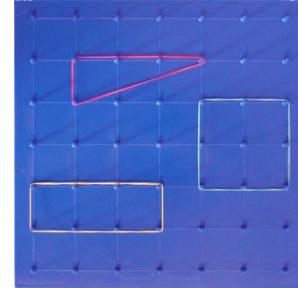
- b) Izmjerite veličinu kutova zadanog četverokuta te veličine kutova njegove osnosimetrične slike. Što primjećujete?

Osnova simetrija [15]

3. Prikažite osnosimetričnu sliku zadanog četverokuta s obzirom na zadanu os simetrije.

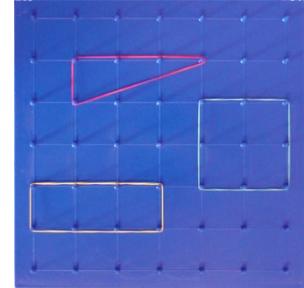

Osnova simetrija [16]

Na zadanim kvadratima istakni međusobno usporedne stranice. Jesu li ti parovi stranica ostali usporedni nakon što je kvadrat preslikan osnom simetrijom?

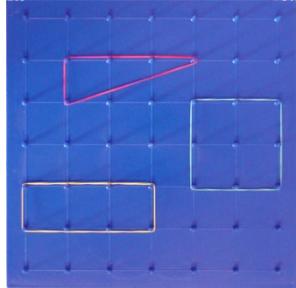
Osnova simetrija [17]

Pri sljedećoj aktivnosti geoploču ćemo poistovjetiti s koordinatnim sustavom. Aktivnost je namijenjena učenicima osmoga razreda.

Izvodeći ovu aktivnost, učenici će:

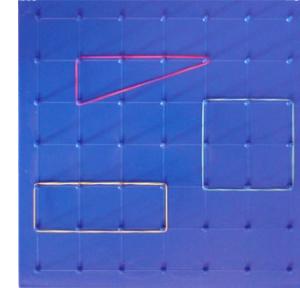
- preslikavati trokut s obzirom na os simetrije.

Osnova simetrija [18]

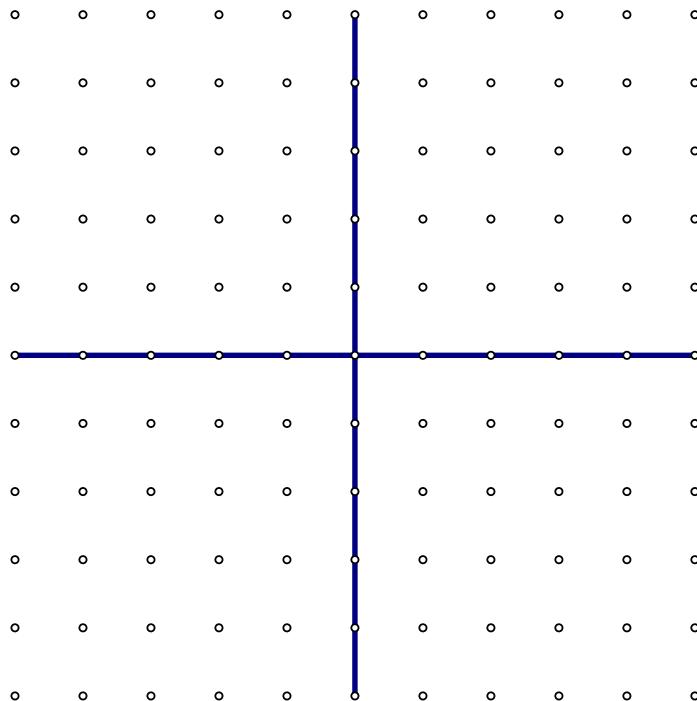
Potreban materijal:

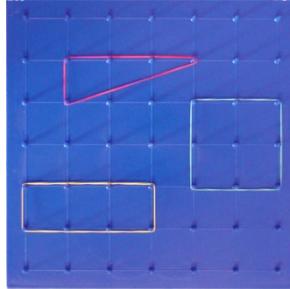
- geoploča 11×11 na kojoj je gumicama definirana koordinatna ravnina
- više gumica različitih boja i duljina
- nastavni listić za svakog učenika

Osnova simetrija [19]

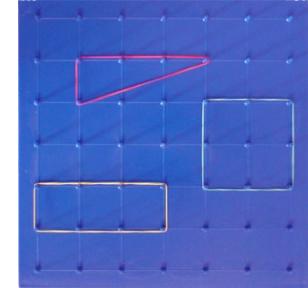
1. Na geoploči prikažite trokut tako da se cijeli trokut nalazi u drugom kvadrantu. Preslikajte trokut s obzirom na x-os i zapišite koordinate novonastalih vrhova.

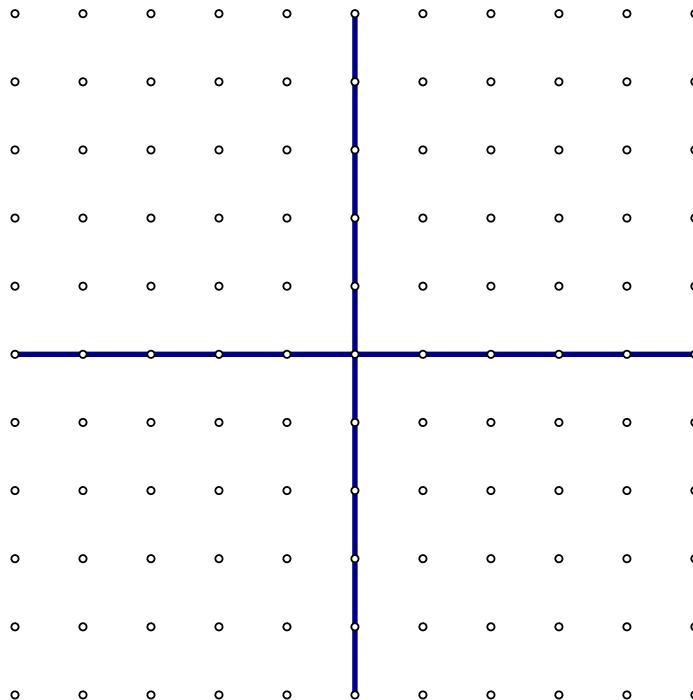
Osnova simetrije [20]

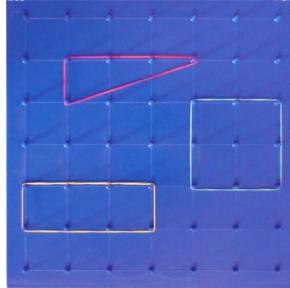
- Ako preslikamo mnogokut s vrhom u (x, y) s obzirom na x -os, kako će se to odraziti na njegove koordinate?

Osnova simetrija [21]

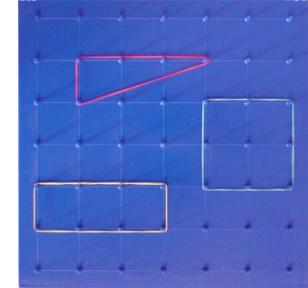
2. Na geoploči prikažite trokut tako da se cijeli trokut nalazi u trećem kvadrantu. Preslikajte trokut s obzirom na pravac s jednadžbom $x = 2$ i zapišite koordinate novonastalih vrhova.

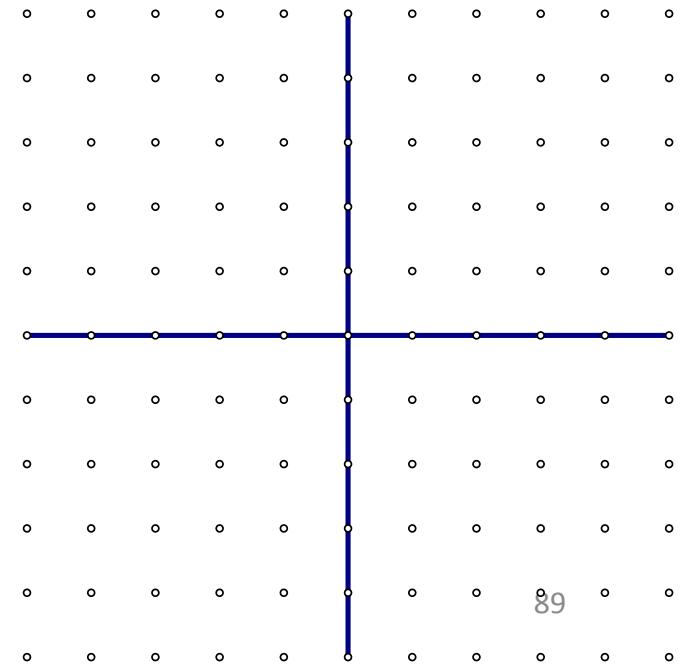
Osnova simetrija [22]

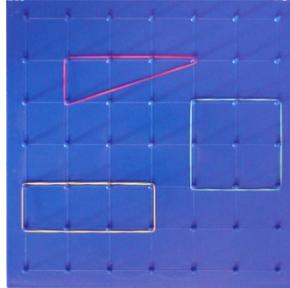
- Ako mnogokut s vrhom u (x, y) preslikamo s obzirom na pravac s jednadžbom $x = 2$, kako će se to odraziti na njegove koordinate?

Osnova simetrija [23]

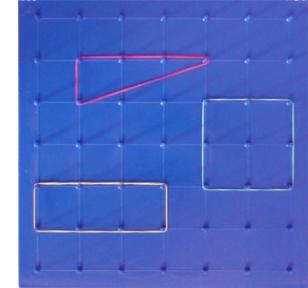
3. Na geoploči gumičama prikažite trokut tako da se cijeli trokut nalazi u prvom kvadrantu. Preslikajte trokut s obzirom na pravac s jednadžbom $x = -1$ i s obzirom na pravac s jednadžbom $y = 0$ te zapišite koordinate novonastalih vrhova.

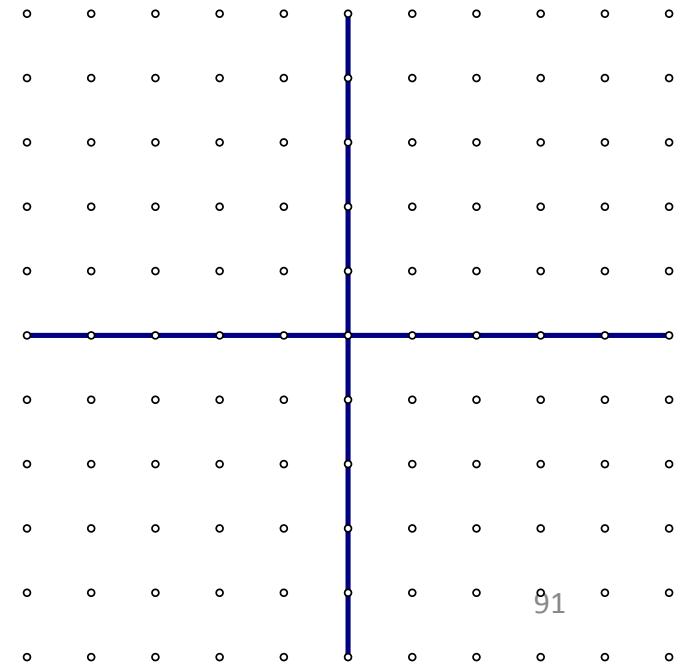
Osnova simetrija [24]

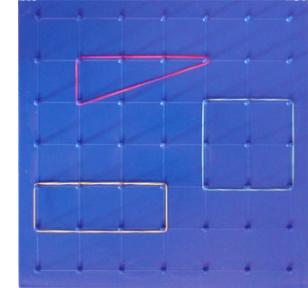
- Ako preslikamo mnogokut s vrhom u (x, y) s obzirom na pravac s jednadžbom $x = -1$, zatim novonastalu sliku s obzirom na $y = 0$, kako će se to odraziti na njegove koordinate?

Osnova simetrija [25]

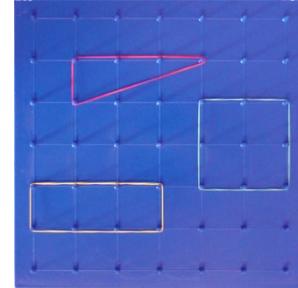
4. Na geoploči prikažite trokut tako da se cijeli trokut nalazi u četvrtom kvadrantu. Preslikajte trokut s obzirom na pravac s jednadžbom $y = -x$ i s obzirom na pravac s jednadžbom $y = x$ te zabilježite koordinate novonastalih vrhova.

Osnova simetrije [26]

- Ako preslikamo mnogokut s vrhom u (x, y) s obzirom na pravac s jednadžbom $y = -x$, zatim novonastalu sliku s obzirom na pravac s jednadžbom $y = x$, kako će se to odraziti na njegove koordinate?
- Hoćemo li dobiti jednaku sliku ako preslikamo mnogokut s vrhom u (x, y) s obzirom na pravac s jednadžbom $y = x$ i onda novonastalu sliku preslikamo s obzirom na pravac s jednadžbom $y = -x$? Objasnite svoj odgovor

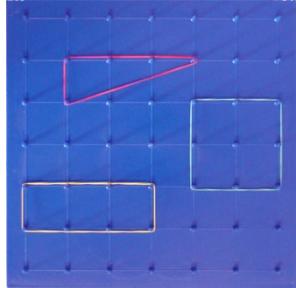

Translacija [1]

Izvodeći ovu aktivnost, učenici će:

- translatirati trokut u smjeru x-osi, a zatim u smjeru y-osi.

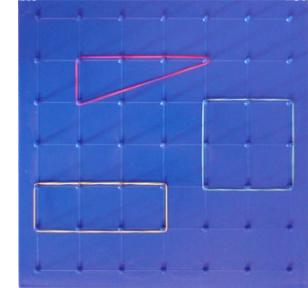
Aktivnost je namijenjena učenicima 8. razred osnovne škole.

Translacija [2]

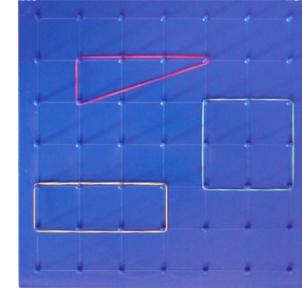
Potreban materijal:

- geoploča 11×11 na kojoj je gumicama definirana koordinatna ravnina
- više gumica različitih boja i duljina
- nastavni listić

Translacija [3]

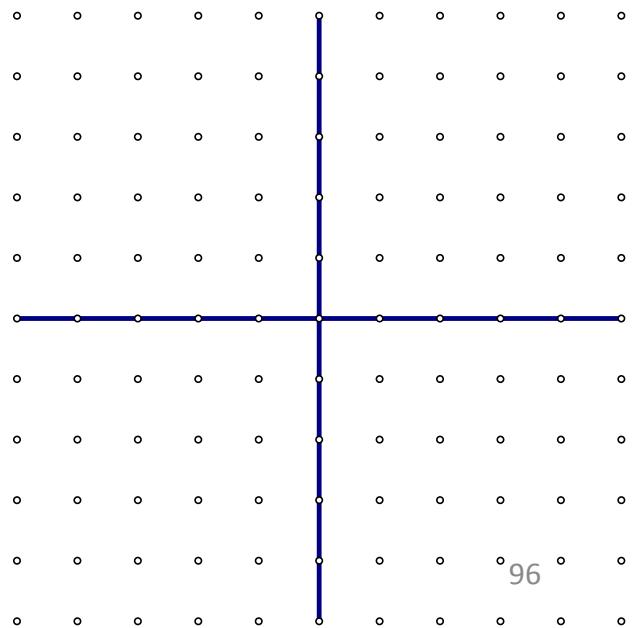
- Učenike podijelimo u četiri grupe.
- Nakon što su učenici markerom označili vrijednosti na odgovarajućim koordinatnim osima, gumicama kreiraju zadane trokute.
- Svaka grupa kreira trokut u svom kvadrantu i translatira ga s obzirom na dane vektore.
- Kada grupe izvrše svoj zadatak, redom riješe zadatke ostalih grupa.
- Na kraju učenici međusobno usporede dobivena rješenja.

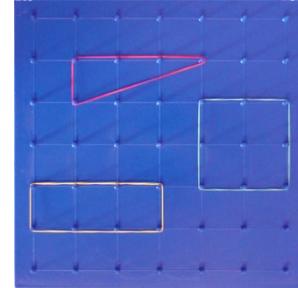

Translacija [4]

SKUPINA A

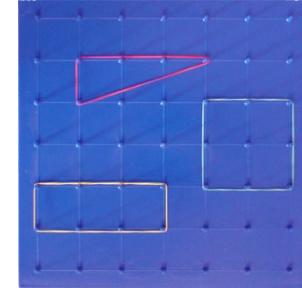
- Na geoploči gumičama prikažite trokut s vrhovima $(1, 2)$, $(1, 1)$, $(3, 1)$. Trokut translatirajte za -3 jedinice u smjeru x - osi i -4 jedinice u smjeru y - osi. Nacrtajte odgovarajuću sliku te odredite koordinate vrhova translatiranog trokuta.

Translacija [5]

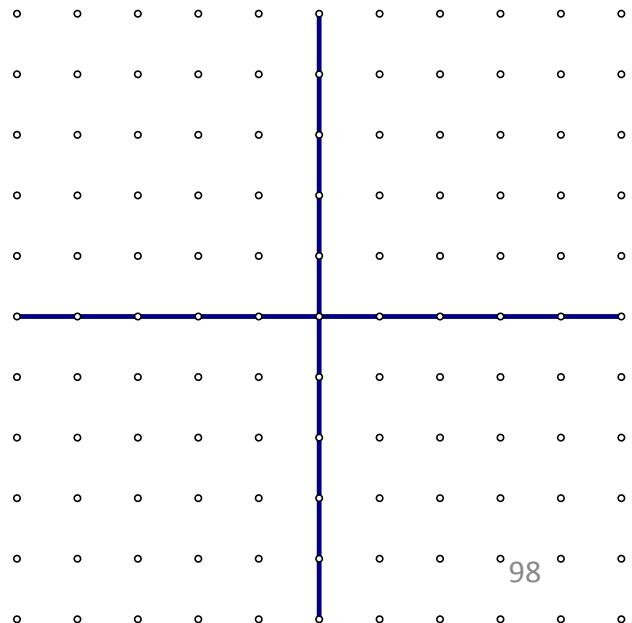
- Ako translatirate mnogokut čiji je jedan vrh u (x, y) za -3 jedinice u smjeru x-osi i -4 jedinice u smjeru y-osi, koje će koordinate poprimiti taj vrh?

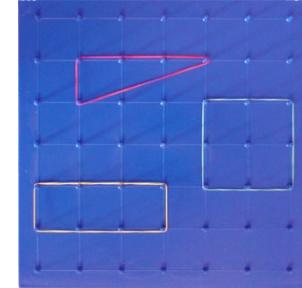

Translacija [6]

SKUPINA B

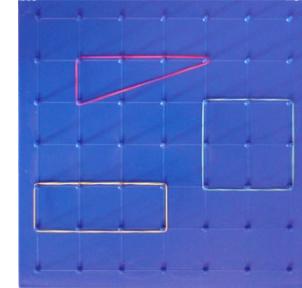
- Na geoploči gumičama prikažite trokut s vrhovima $(-2, 2), (-3, 1), (-1, 0)$. Trokut treba translatirati za 4 jedinice u smjeru x -osi i -3 jedinice u smjeru y -osi. Nacrtajte odgovarajuću sliku te odredite koordinate vrhova translatiranog trokuta.

Translacija [7]

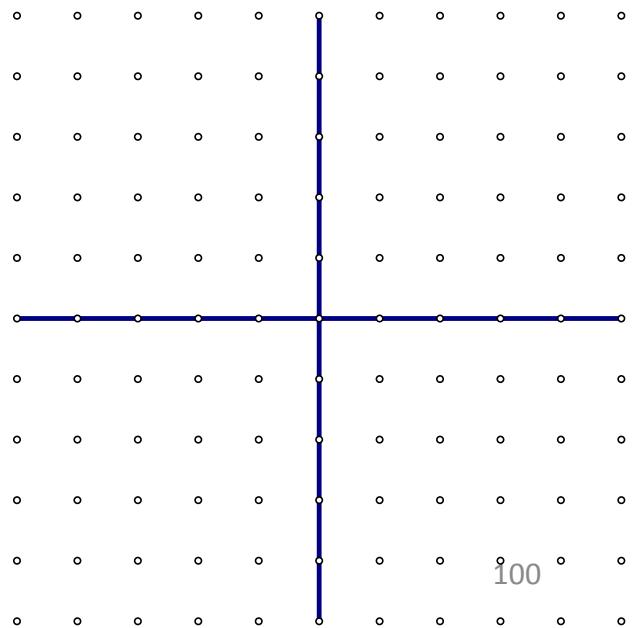
- Ako translatirate mnogokut čiji je jedan vrh u (x, y) za 4 jedinice u smjeru x -osi i -3 jedinice u smjeru y -osi, koje će koordinate poprimiti taj vrh?

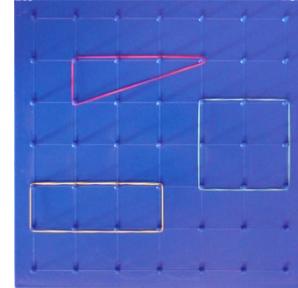

Translacija [8]

SKUPINA C

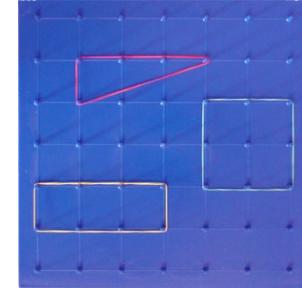
- Na geoploči gumičama prikažite trokut s vrhovima $(-2, 0)$, $(-3, -1)$, $(0, -1)$. Trokut treba translatirati za 3 jedinice u smjeru x – osi i 2 jedinice u smjeru y - osi. Nacrtajte odgovarajuću sliku te odredite koordinate vrhova translatiranog trokuta.

Translacija [9]

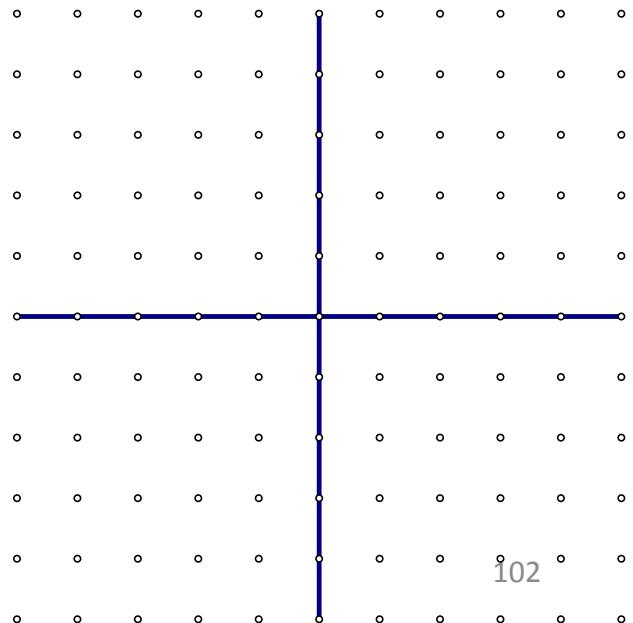
- Ako translatirate mnogokut čiji je jedan vrh u (x, y) za 3 jedinice u smjeru x -osi i 2 jedinice u smjeru y -osi, koje će koordinate poprimiti taj vrh?

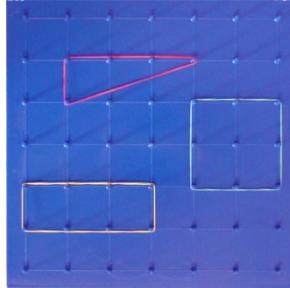

Translacija [10]

SKUPINA D

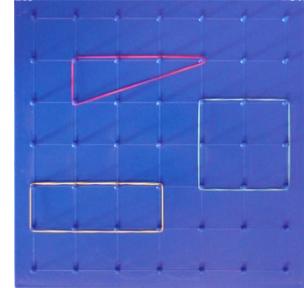
- Na geoploči gumičama prikažite trokut s vrhovima $(4, -3)$, $(3, -1)$, $(1, -2)$. Trokut treba translatirati za -5 jedinice u smjeru x – osi i 3 jedinice u smjeru y - osi. Nacrtajte odgovarajuću sliku te odredite koordinate vrhova translatiranog trokuta.

Translacija [11]

- Ako translatirate mnogokut čiji je jedan vrh u (x, y) za -5 jedinica u smjeru x – osi i 3 jedinice u smjeru y – osi, koje će koordinate poprimiti taj vrh?

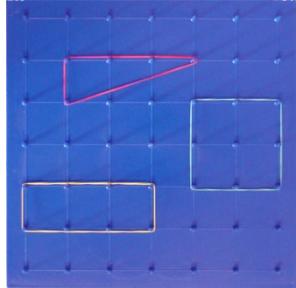

Translacija [12]

Izvodeći ovu aktivnost, učenici će:

- translatirati mnogokute za zadani vektor,
- odrediti vektor translacije.

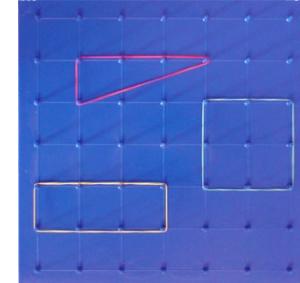
Aktivnost je namijenjena učenicima 8. razred osnovne škole.

Translacija [13]

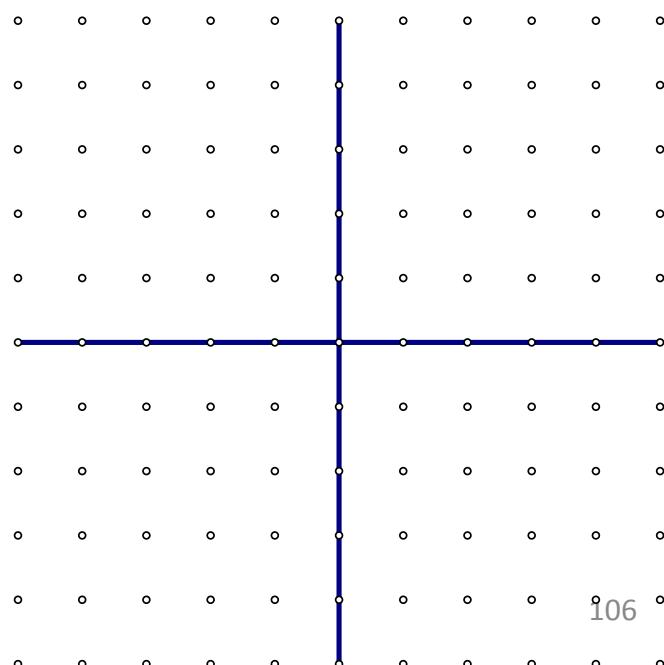
Potreban materijal:

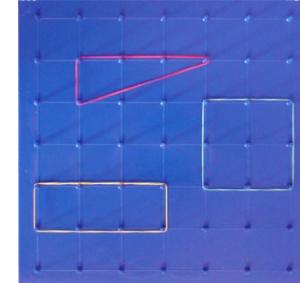
- geoploča 11×11 na kojoj je guminama definirana koordinatna ravnina
- više gumica različitih boja i duljina
- nastavni listić

Translacija [14]

1. Na geoploči gumičama prikažite vektor koji počinje u točki $A(-4, 4)$, a završava u toči $B(-2, 5)$ te trokut s vrhovima $(0, 2), (3, -1), (2, 3)$. Nacrtajte odgovarajuću sliku te odredite koordinate vrhova translatiranog trokuta.

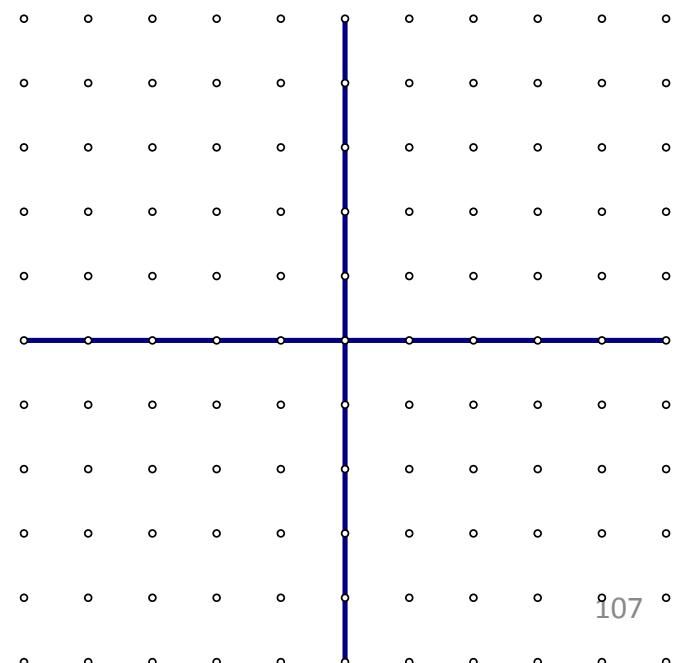

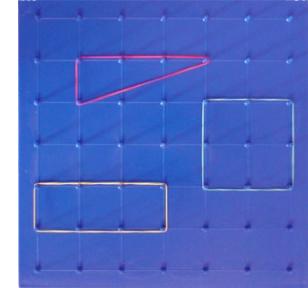
Translacija [15]

2. Na geoploči gumičama prikažite vektor duljine $\sqrt{5}$ čija je krajnja točka zadana koordinatama $(-1, 3)$ te trokut s vrhovima $(-2, -3), (1, -2), (3, 3)$. Nacrtajte odgovarajuću sliku te odredite koordinate vrhova translatiranog trokuta.

Je li rješenje jednoznačno?

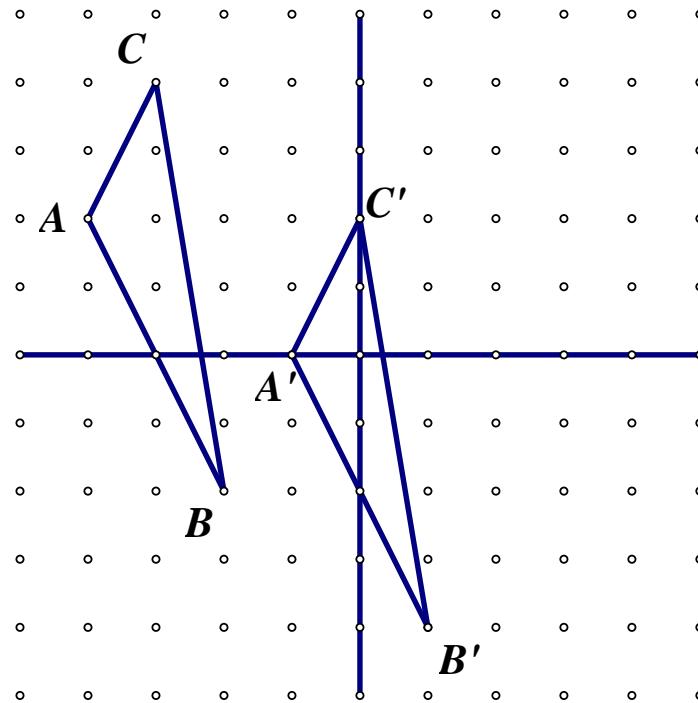
Objasnite.

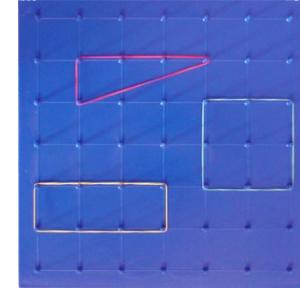

Translacija [16]

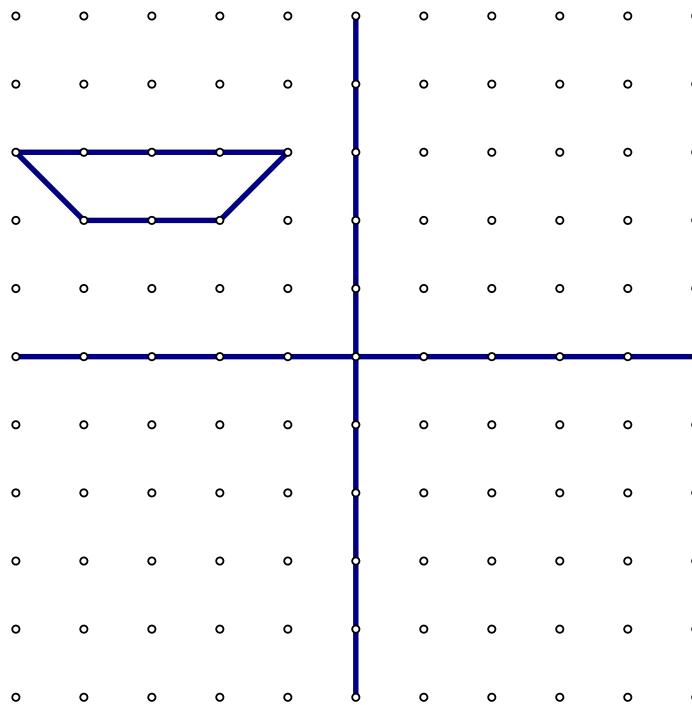
3. Odredite vektor kojim je trokut ABC preslikan u trokut $A'B'C'$. Je li rješenje jednoznačno? Objasnите.

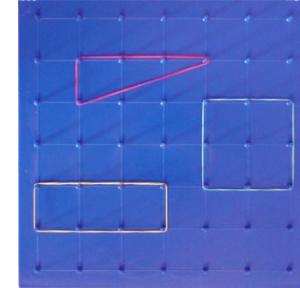

Translacija [17]

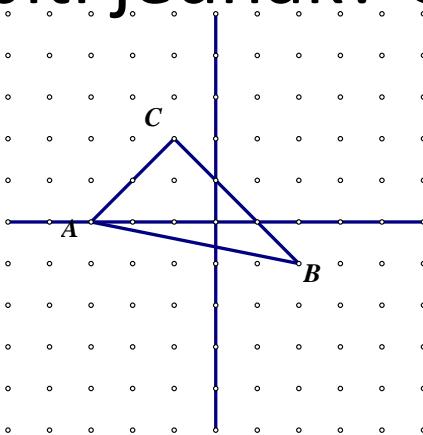
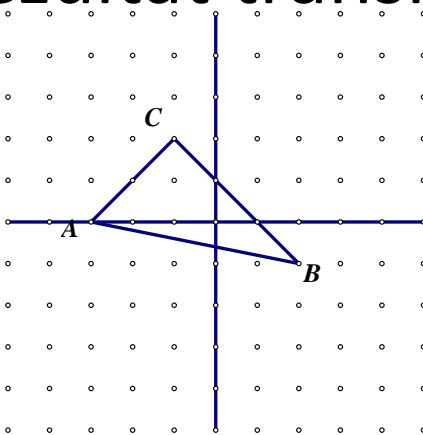
4. Odredite vektor koji će trapez preslikati iz drugog u četvrti kvadrant. Je li rješenje jednoznačno? Objasnite.

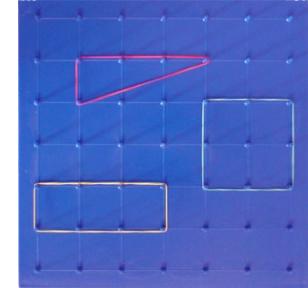

Translacija [18]

5. Trokut ABC preslikajte za vektor koji počinje u točki $(2, -5)$, a završava u točki $(3, -4)$, a zatim za vektor koji počinje u točki $(5, -3)$, a završava u točki $(3, -2)$. Zatim isti trokut preslikajte za vektor koji počinje u točki $(5, -3)$, a završava u točki $(3, -2)$ te za vektor koji počinje u točki $(2, -5)$, a završava u točki $(3, -4)$. Hoće li rezultat translacija biti jednak? Objasnite.

Centralna simetrija [1]

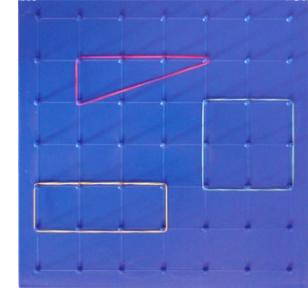

Pri sljedećoj aktivnosti geoploču ćemo poistovjetiti s koordinatnim sustavom. Aktivnost je namijenjena učenicima osmoga razreda.

Izvodeći ovu aktivnost, učenici će:

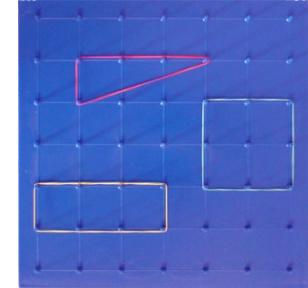
- preslikavati trokut s obzirom na zadalu točku (centar simetrije).

Centralna simetrija [2]

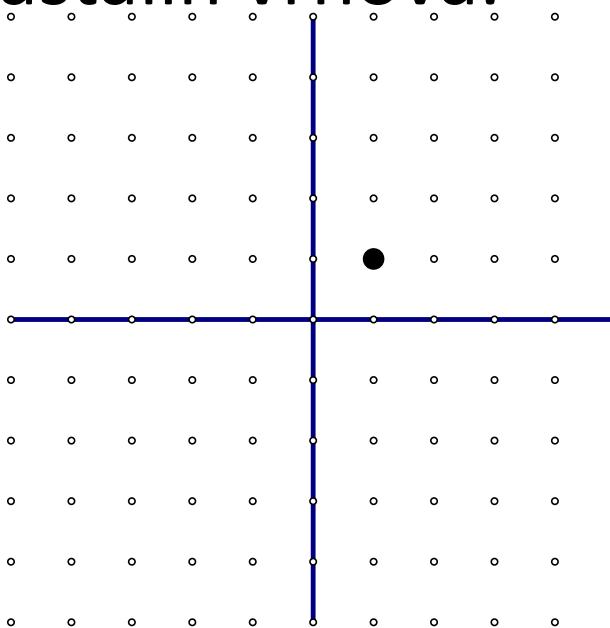
Potreban materijal:

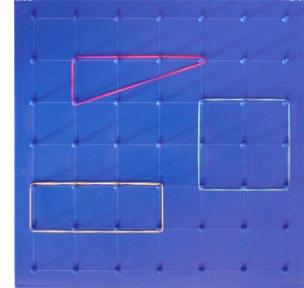
- geoploča 11×11 na kojoj je gumicama definirana koordinatna ravnina
- više gumica različitih boja i duljina
- nastavni listić za svakog učenika
- mali kružni vijenac izrezan iz papira koji se može staviti na čavlić tako da predstavlja centar simetrije

Centralna simetrija [3]

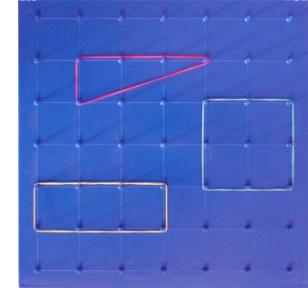
1. Neka je točka A s koordinatama $(1, 1)$ središte centralne simetrije. Na geoploči prikažite trokut tako da se cijeli trokut nalazi u prvom kvadrantu. Preslikajte trokut s obzirom na točku A i zapišite koordinate novonastalih vrhova.

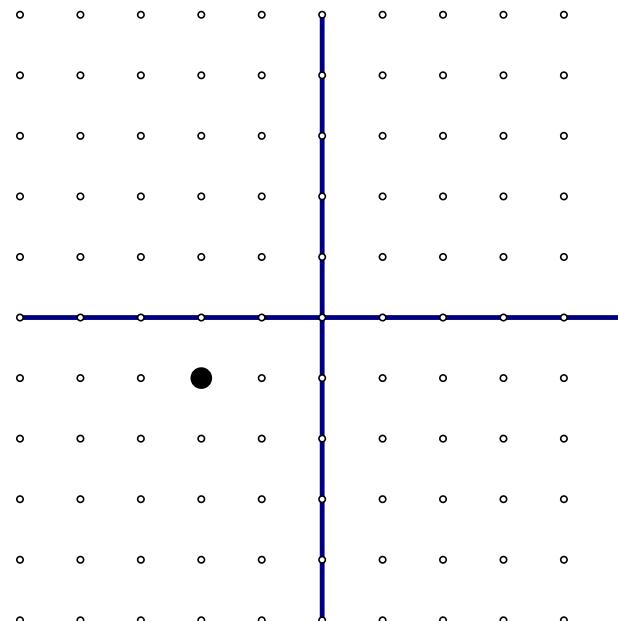
Centralna simetrija [4]

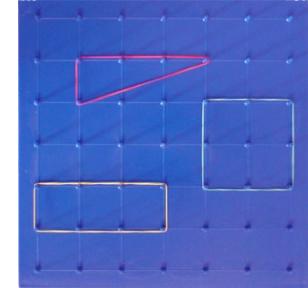
- Izmjerite duljine stranica originalnog trokuta te njegove centralnosimetrične slike. Što primjećujete?

Centralna simetrija [5]

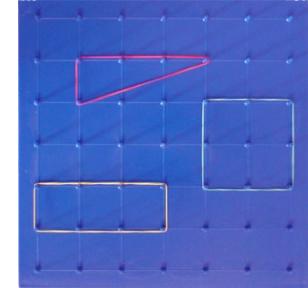
2. Neka je točka B s koordinatama $(-2, -1)$ središte centralne simetrije. Na geoploči prikažite pravokutni trokut tako da se cijeli trokut nalazi u drugom kvadrantu. Preslikajte trokut s obzirom na točku B i zapišite koordinate novonastalih vrhova.

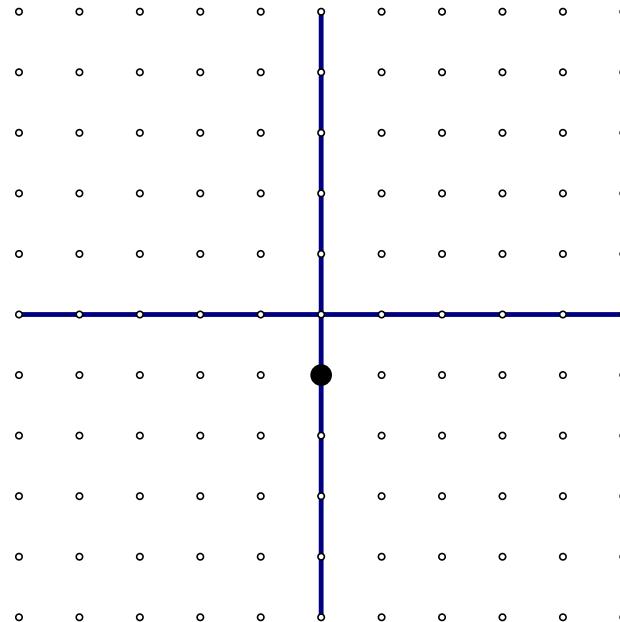
Centralna simetrija [6]

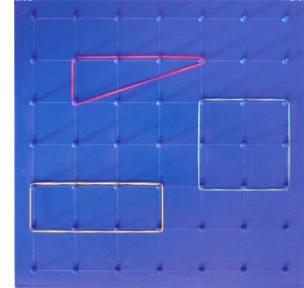
- Koje je vrste trokut dobiven centralnom simetrijom s obzirom na veličinu kutova?
- Izmjerite veličine kutova originalnog trokuta i njegove centralnosimetrične slike. Što primjećujete?

Centralna simetrija [7]

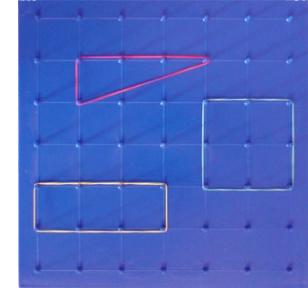
3. Neka je točka C s koordinatama $(0, -1)$ središte centralne simetrije. Na geoploči prikažite dvije paralelne dužine. Preslikajte obje dužine s obzirom na točku C .

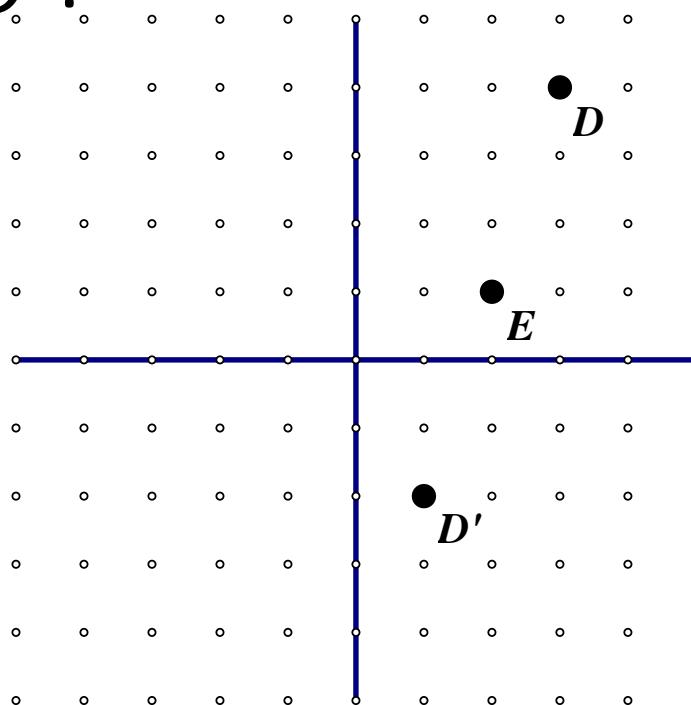
Centralna simetrija [8]

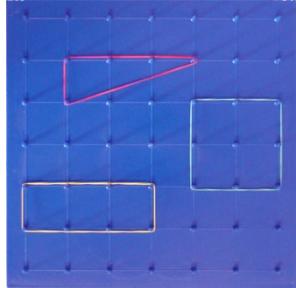
- Jesu li dužine dobivene centralnom simetrijom i dalje usporedne?
- Jesu li dužine dobivene centralnom simetrijom usporedne s originalnim dužinama?

Centralna simetrija [9]

4. Koja svojstva čuva centralna simetrija?
5. Promotrimo točku D i njenu centralnosimetričnu sliku s obzirom na točku E , centar simetrije. Što je točka E dužini $\overline{DD'}$?

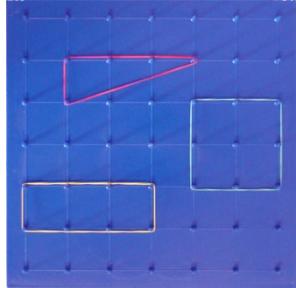

Centralna simetrija [10]

Aktivnost je namijenjena učenicima osmoga razreda.

Izvodeći ovu aktivnost, učenici će:

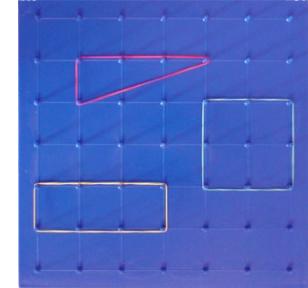
- primjenjivati svojstva centralnosimetričnog lika

Centralna simetrija [11]

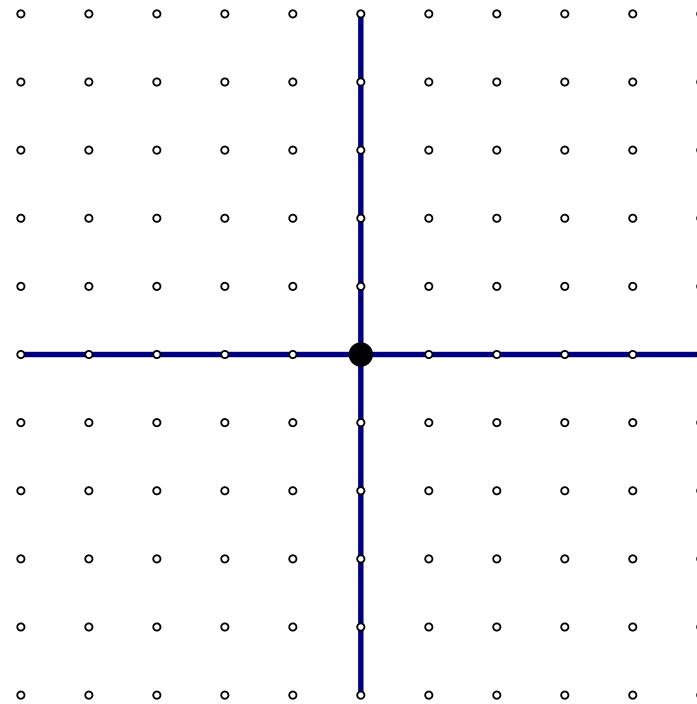
Potreban materijal:

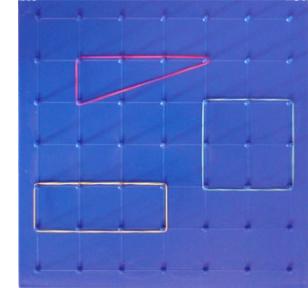
- geoploča
- više gumica različitih boja i duljina
- nastavni listić za svakog učenika

Centralna simetrija [12]

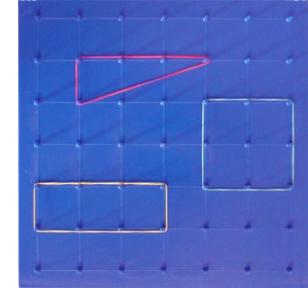
1. Na geoploči prikažite najmanje tri centralnosimetrična lika s ishodištem kao centrom simetrije.

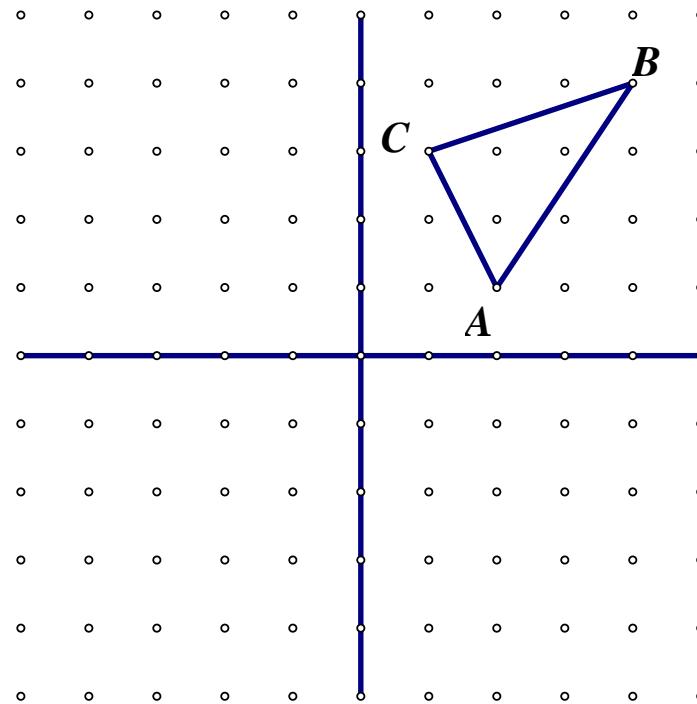
Centralna simetrija [13]

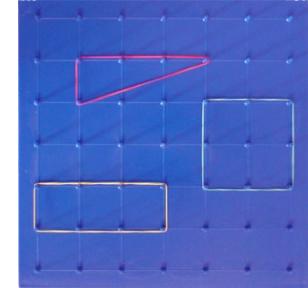
2. Može li centralnosimetričan lik imati neparan broj vrhova? Objasnite svoj odgovor.

Centralna simetrija [14]

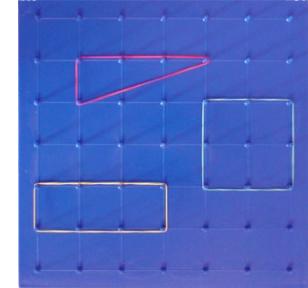
3. Neka je ishodište koordinatnog sustava centar simetrije. Centralnom simetrijom preslikajte trokut ABC .

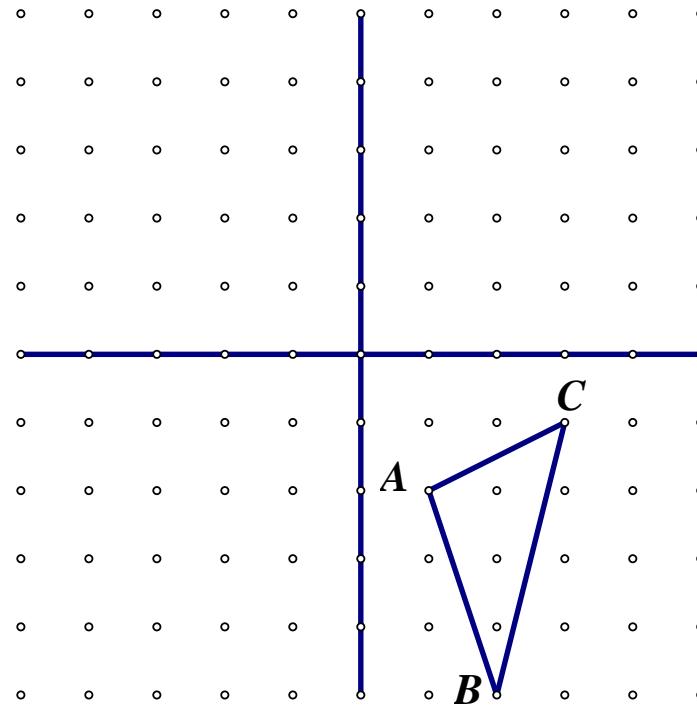
Centralna simetrija [15]

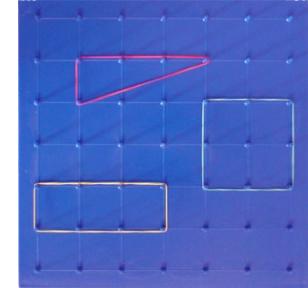
- Da se jedan od vrhova zadatog trokuta nalazio u ishodištu koordinatnog sustava, koju bi koordinatu taj vrh poprimio nakon preslikavanja centralnom simetrijom?

Centralna simetrija [16]

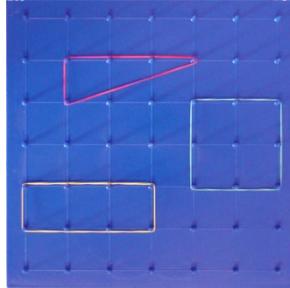
4. Neka je ishodište koordinatnog sustava centar simetrije. Centralnom simetrijom preslikajte trokut ABC .

Centralna simetrija [17]

- Ako centralnom simetrijom preslikate mnogokut čiji je jedan vrh u s obzirom na ishodište, koje će koordinate poprimiti taj vrh?

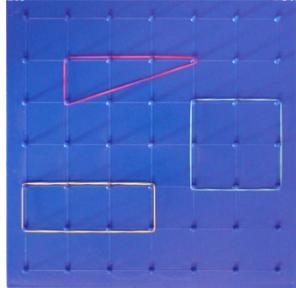

Rotacija [1]

Izvodeći ovu aktivnost, učenici će:

- rotirati trokut oko ishodišta za kut od 180° , 90° , -90° .

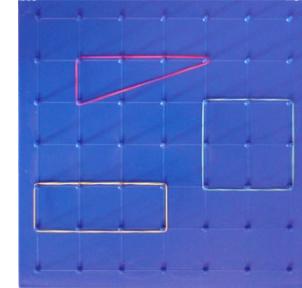
Aktivnost je namijenjena učenicima 8. razred osnovne škole.

Rotacija [2]

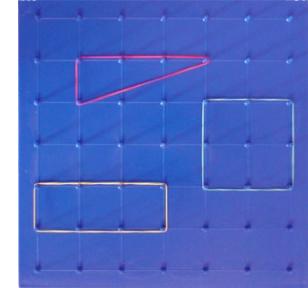
Potreban materijal:

- geoploča 11×11 na kojoj je guminama definirana koordinatna ravnina
- više gumica različitih boja i duljina
- nastavni listić

Rotacija [3]

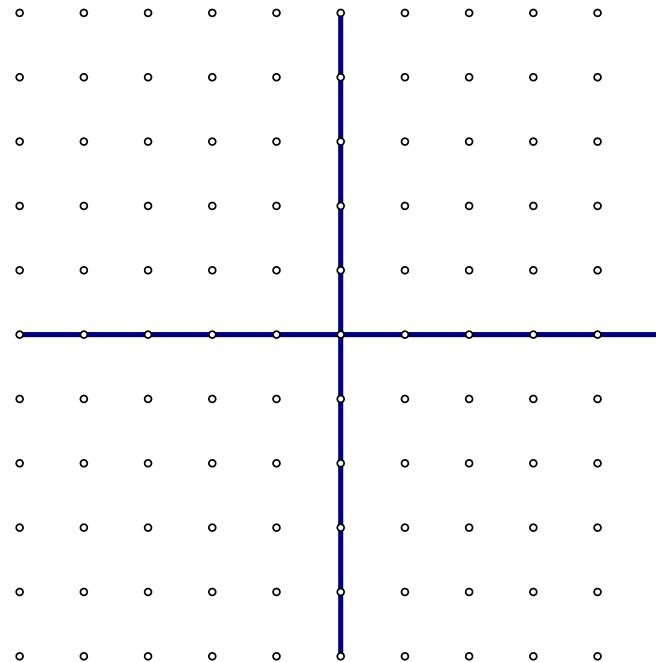
- Učenike podijelimo u tri skupine.
- Svaka grupa treba rotirati trokut oko ishodišta, jedna grupa za 180° , druga grupa za 90° i treća za -90° .
- Učenici trebaju svoja rješenja zabilježiti na dobiveni nastavni listić i odgovoriti na postavljena pitanja.
- Kada grupe izvrše svoj zadatak, redom riješe zadatke ostalih grupa.
- Na kraju učenici međusobno usporede dobivena rješenja.

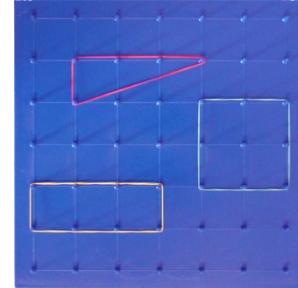

Rotacija [4]

SKUPINA A

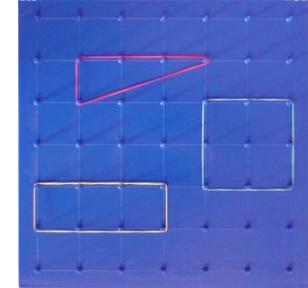
Na geoploči gumičama prikažite trokut s vrhovima $(1, 3)$, $(2, 1)$, $(3, 1)$. Rotirajte trokut za 180° oko ishodišta. Nacrtajte odgovarajuću sliku i odredite koordinate dobivenih vrhova.

Rotacija [5]

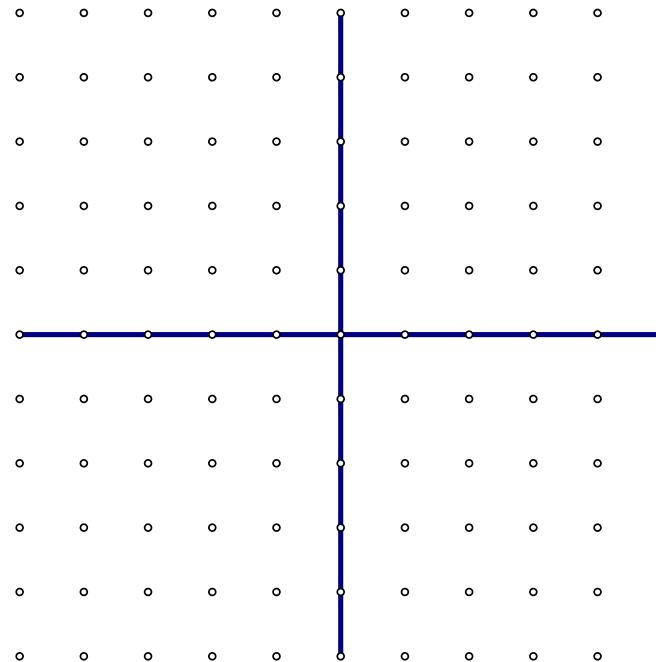
- Ako rotirate mnogokut s vrhom u (x, y) za 180° oko ishodišta, koje će koordinate poprimiti taj vrh?
- Možete li rotaciju mnogokuta oko ishodišta za kut od 180° poistovjetiti s nekom drugom metodom preslikavanja? Ako možete, koja bi to metoda bila?

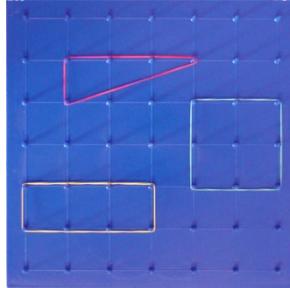

Rotacija [6]

SKUPINA B

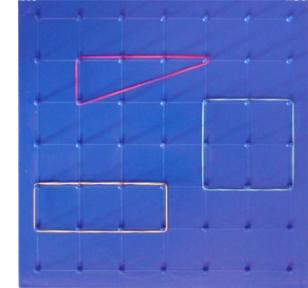
Na geoploči gumičama prikažite trokut s vrhovima $(1, 3)$, $(2, 1)$, $(3, 1)$. Rotirajte trokut za $+90^\circ$ oko ishodišta. Nacrtajte odgovarajuću sliku i odredite koordinate dobivenih vrhova.

Rotacija [7]

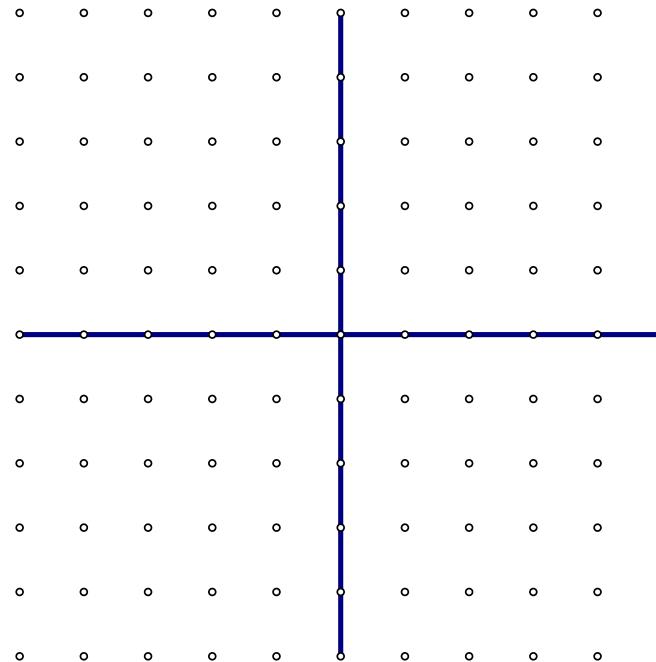
- Ako rotirate mnogokut s vrhom u (x, y) za $+90^\circ$ oko ishodišta, koje će koordinate poprimiti taj vrh?

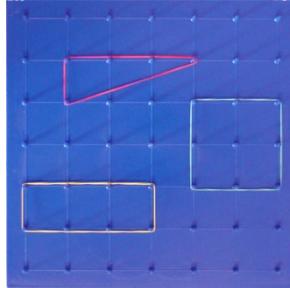

Rotacija [8]

SKUPINA C

Na geoploči gumičama prikažite trokut s vrhovima $(1, 3)$, $(2, 1)$, $(3, 1)$. Rotirajte trokut za -90° oko ishodišta. Nacrtajte odgovarajuću sliku i odredite koordinate dobivenih vrhova.

Rotacija [9]

- Ako rotirate mnogokut s vrhom u (x, y) za -90° oko ishodišta, koje će koordinate poprimiti taj vrh?

FINAL EGAD

“That's all Folks!”